

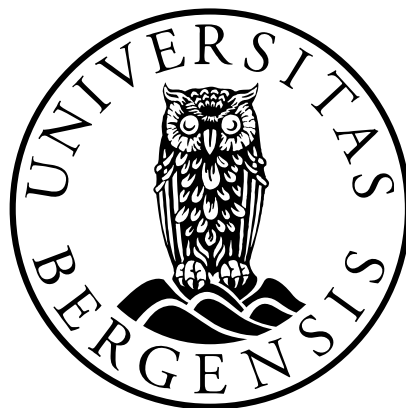
Rettighetshaveres økonomiske ansvar
ved disponering av utrangerte
offshoreinstallasjoner

*Med et blick til disponeringsforpliktelser på
britisk sokkel*

Kandidatnummer: 200154

Veileder: Knut Høivik

Antall ord: 14 377

JUS399 Masteroppgave
Det juridiske fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

30.05.2014

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Presentasjon av temaet	4
1.1.1	Oppgavens problemstilling	5
1.1.2	Avgrensning	6
1.1.3	Begrepsavklaring	7
1.1.4	Partsforhold	7
1.1.5	Faktiske forhold på norsk sokkel	8
1.1.6	Utvikling i aktørbildet	8
1.2	Rettskilder og metode	9
1.2.1	Norsk rett	9
1.2.2	Britisk rett	10
1.3	Oversikt over den videre fremstillingen	12
2	Rettslige utgangspunkter	13
2.1	Oversikt over fjerningsansvaret i norsk rett	13
2.1.1	Pliktsubjekt på norsk sokkel	13
2.1.2	Ansvarsforhold	14
2.2	Oversikt over fjerningsansvaret i britisk rett	14
2.2.1	Pliktsubjekt på britisk sokkel	14
2.2.2	Ansvarsforhold	15
2.2.3	Regulering av sikkerhetsstillelse for rettighetshavernes fjerningsforpliktelser	16
2.3	DSA: Anvendelsesområde og system	17
2.3.1	Parter i en DSA-avtale	17
2.3.2	Avtalens formål	17
2.3.3	Innføring av Decommissioning Relief Deed	18
2.3.4	Sikkerhetsstillelse for disponeringsforpliktelser under DSA	18
3	Overdragelse, uttreden og mislighold	21
3.1	Overdragelse	21
3.1.1	Samarbeidsavtalens regulering av overdragelse	21
3.1.2	Selgers subsidiære økonomiske ansvar	23
3.1.3	Overdragelse i britisk rett	27
3.2	Uttreden	29
3.2.1	Samarbeidsavtalens regulering av uttreden	29
3.2.2	Uttreden i britisk rett	34
3.3	Mislighold	36
3.3.1	Samarbeidsavtalens regulering av mislighold	36
3.3.2	Petroleumslovens regel om sikkerhetsstillelse	37

3.3.3	Mislighold i britisk rett.....	39
3.3.4	Et særspørsmål ved tvangsløsning av misligholdende part.....	41
3.4	Sammenfatning.....	44
4	Avsluttende betraktninger	46
5	Litteraturliste	50
6	Vedlegg.....	55
6.1	Standardformular morselskapsgaranti.....	55
6.2	Oil & Gas UK standard Joint Operating Agreement.....	55
6.3	Oil & Gas UK Decommissioning Security Agreement (PRT og Non-PRT Version)	55
6.4	Oil & Gas UK Decommissioning Security Agreement Guidance Notes 2009.....	55
6.5	Guidance Notes on revised Oil & Gas UK Template Decommissioning Security Agreement 2013	55

1 Innledning

1.1 Presentasjon av temaet

Der en offshoreinstallasjon nærmer seg slutten av sin levetid, oppstår en rekke faktiske og rettslige spørsmål. De faktiske spørsmålene kan knytte seg til hva som skal skje med den utrangerte installasjonen, og hvilke tekniske operasjoner som må foretas i avslutningsfasen. En betydelig del av de rettslige spørsmålene dreier seg om økonomiske forpliktelser som oppstår ved gjennomføring av nødvendige avslutningsoperasjoner – hvem bærer det økonomiske ansvaret, og hvordan skal dette fordeles mellom de ansvarlige?

Undersjøiske petroleumsforekomster på norsk kontinentalsokkel tilkommer staten etter lov 29 nov 1996 nr.72 om petroleumsvirksomhet (heretter petrol.) § 1-1. Staten kan tildele en gruppe rettighetshavere tillatelse til å drive leting og utvinning av ressurser gjennom konsesjon til petroleumsvirksomhet. Gruppen av rettighetshavere blir etter petrol. § 10-8 solidarisk ansvarlige overfor staten for økonomiske forpliktelser som følger av petroleumsvirksomhet under tillatelsen, herunder de kostnader som er forbundet med gjennomføringen av nødvendige avslutningsoperasjoner.

Solidaransvaret innebærer at rettighetshaverne innad i gruppen er ansvarlig for en forholdsmessig del av kostnadene etter størrelsen på sin deltakerandel i tillatelsen. Overfor staten er hver enkelt rettighetshaver ansvarlig for hele beløpet. Dersom en rettighetshaver misligholder sin del, blir de øvrige derfor ansvarlige for å dekke hans del av kostnadene. Oppgaven skal undersøke i hvilken grad gjeldende regelverk verner den enkelte rettighetshaver mot å måtte dekke andre rettighetshaveres forpliktelser som en konsekvens av solidaransvaret.

Petroleumsloven fastsetter i § 5-1 (1) flere disponeringsalternativer for en utrangert offshoreinstallasjon, og gir departementet kompetanse til å avgjøre hvilket av alternativene som skal gjennomføres. Norske myndigheter har et sterkt incentiv til å sørge for at en utrangert installasjon blir fjernet på grunn av landets folkerettslige forpliktelser, blant annet

etter OSPAR-konvensjonen og OSPAR beslutning 98/3.¹ Hovedregelen i OSPAR krever i utgangspunktet fullstendig fjerning av installasjonen, med mindre det gis dispensasjon til delvis fjerning.² Også trekk ved installasjonene selv fører til at fjerning blir det mest praktiske disponeringsalternativet. Installasjonene på norsk sokkel er bygget for å tåle dypt vann og tøffe værforhold, og er tilpasset sin konkrete funksjon i petroleumsvirksomheten. Gjenbruk blir derfor et lite aktuelt alternativ.³ Miljøhensyn og konsekvensene for skipstrafikken fører også til at fullstendig fjerning vil være det mest hensynsfulle alternativet for andres legitime bruk av havet. På norsk sokkel skjer det meste av fjerningsoperasjonene derfor ved at installasjonen demonteres, og fjernes fra sin opprinnelige plassering. Deretter fraktes delene til land, der de hugges opp ved en såkalt miljøbase.⁴

1.1.1 Oppgavens problemstilling

Der en rettighetshaver ikke oppfyller sin del av kostnadene ved avslutningsoperasjonene, kan de øvrige ansvarlige for gjennomføringen måtte dekke en del av den misligholdte betalingsforpliktelse overfor staten som følge av solidaransvaret etter petrl. § 10-8. Ulike situasjoner kan medføre at rettighetshaverne utsettes for risiko for å måtte dekke større deler av kostnadene enn deres økonomiske interesse tilsier. En rettighetshaver kan få problemer med å møte sin del av forpliktelsene på et tidspunkt der avslutningsoperasjonene er gjennomført og betalingsforpliktelsen oppstått. Der en rettighetshaver ønsker å tre ut av samarbeidet under utvinningstillatelsen på et tidspunkt før avslutningsoperasjonene er gjennomført, oppstår spørsmålet om rettighetshaveren på et senere tidspunkt er i stand til å møte sin del av kostnadene. Rettighetshaver kan også overdra sin andel til en annen, mindre finansielt solid aktør, slik at det oppstår risiko for at kjøper av andelen vil misligholde sine disponeringsforpliktelser. Oppgaven skal se nærmere på de nevnte typetilfellene, for å klarlegge i hvilken utstrekning norsk rett ivaretar rettighetshavernes behov for å sikre seg mot å måtte bære andre deltakers disponeringskostnader.

---

¹ OSPAR Decision 98/3 on the Disposal of Disused Offshore installations. Tilgjengelig npå: <http://cil.nus.edu.sg/1998/1998-ospar-decision-983-on-the-disposal-of-disused-offshore-installations/>

² OSPAR-konvensjonen art. 5 (1). Tilgjengelig på http://www.ospar.org/html_documents/ospar/html/ospar_convention_e_updated_text_2007_annex_iii.pdf

³ Oljedirektoratets faktasider om avslutning av petroleumsvirksomhet, artikkel: "Utrangert utstyr fraktes til land": <http://www.npd.no/no/Tema/Avslutning-og-disponering/Temaartikler/Utrangert-utstyr-fraktes-til-land/>

⁴ Oljedirektoratets faktasider om avslutning av petroleumsvirksomhet

Fordelingen av det økonomiske ansvaret mellom rettighetshavere i petroleumsvirksomhetens avslutningsfase er forholdsvis nylig blitt gjenstand for oppmerksomhet i norsk rett. På britisk sokkel har faktiske forhold likhetstrekk med de norske, og regelverket har måttet tilpasses nye utfordringer forbundet med modningen av utvinningsområder på sokkelen. Det kan derfor være hensiktsmessig å se hen til reguleringen i britisk rett av de situasjoner som kan medføre risiko for aktørene. Målet med fremstillingen er å gjøre rede for den norske rettstilstanden, og illustrere en mulig regulering av rettighetshavernes forpliktelser gjennom en fremstilling av systemet på britisk sokkel.

Mot denne bakgrunn blir oppgavens problemstilling å belyse i hvilken grad det norske og britiske regelverket verner rettighetshaverne mot å måtte bære andre deltakeres disponeringsforpliktelser i de situasjoner som kan medføre risiko for mislighold.

1.1.2 Avgrensning

Oppgaven vil fokusere på fullstendig fjerning som det aktuelle disponeringsalternativ etter petrl. § 5-1 (1). Det avgrenses således mot andre mulige former for disponering. Ved fjerning av installasjonen vil avslutningsfasen strekke seg over en lengre tidsperiode, og omfatte flere ulike operasjoner som må gjennomføres for at rettighetshaverne skal oppfylle sine forpliktelser overfor staten. De ulike fasene av arbeidet kan deles inn i planlegging og klargjøring av installasjonen, fysiske operasjoner offshore, og transport til land for opphugging. Siste fase av arbeidet ved fullstendig fjerning av installasjonen vil innebære opphugging, resirkulering og opprydning etter at innretningen er fraktet til land.⁵

Fremstillingen her fokuserer på kostnadene som oppstår ved gjennomføring av de fysiske operasjonene ved fullstendig fjerning, slik at det avgrenses mot vedlikehold og overvåkning av eventuelle etterlatte innretninger. Videre avgrenses mot kostnader forbundet med nedstegning av olje- og gassfelt etter avsluttet produksjon, de såkalte nedstegningskostnader. Fjerningskostnader er fradragsberettigede eller fremførbare etter alminnelige skatteregler i norsk rett.⁶ Skattereglene vil ikke bli behandlet her.

Etter petrl. § 5-1 jf. § 5-3 kan rettighetshaver, eier av innretningen og tidligere rettighetshaver bli ansvarlige for økonomiske forpliktelser oppstått ved gjennomføringen av

---

⁵ Ulf Hammer mfl. *Petroleumsloven*, Oslo 2009, s. 465

⁶ Ot.Prp.nr.48 (2008- 2009) s.5

disponeringsvedtaket. Bestemmelsen i § 5-3 (2) gir departementet adgang til å bestemme at også andre aktører kan bli ansvarlige for gjennomføringen. Denne adgangen har hittil ikke vært benyttet i praksis.⁷ Fremstillingen begrenses til å omhandle rettighetshaveres ansvar for disponeringsforpliktelser. Det nærmere innholdet i rettighetshaverbegrepet behandles i pkt. 2.1.1.

1.1.3 Begrepsavklaring

Ulike begrep kan anvendes for å betegne de forpliktelser som oppstår der et disponeringsvedtak skal gjennomføres. Petroleumsløven § 5-3 anvender det generelle begrepet «disponering», som både omfatter den faktiske og den økonomiske side av forpliktelsene. I praksis brukes gjerne «disponeringsforpliktelser» eller det mer spesifikke «fjerningsforpliktelser» om økonomisk ansvar ved gjennomføring av et disponeringsvedtak. I det følgende anvendes begge begrepene.

Avtaler mellom rettighetshavere i petroleumsvirksomhet betegnes gjerne som «samarbeidsavtaler» eller «Joint Operating Agreements». For å skille mellom de norske og britiske avtalene brukes «Samarbeidsavtalen» om den norske avtalen,⁸ og «JOA» eller «UKJOA» som betegnelse på den britiske avtalestandard som skal anvendes i fremstillingen av britisk rett.⁹ Videre finnes avtaler om finansiell sikkerhetsstillelse for fjerningsforpliktelser i norsk og britisk rett. Disse kalles i praksis «Decommissioning Security Agreements» eller bare «DSA». Ved behandlingen av britisk rett anvendes en spesifikk DSA-standard. Denne vil bli omtalt som «DSA2013» eller «DSA».

1.1.4 Partsforhold

Spørsmålet om fordeling av disponeringskostnader kan oppstå i flere partsforhold. Ved overdragelse av en andel eller del av andel i en utvinningstillatelse kan spørsmålet aktualiseres både i forholdet mellom de nåværende rettighetshavere, og mellom de nåværende rettighetshavere og overdrager som tidligere rettighetshaver. Det vil også foreligge et

---

⁷ Opplysninger fra Mette Gravidahl Agerup, u.dir. i Olje- og energidepartementet

⁸ Se pkt. 1.2.1

⁹ Se pkt. 1.2.2

avtaleforhold mellom kjøper og selger i overdragelsesavtalen. Forholdet mellom kjøper og selger i en overdragelsesavtale holdes utenfor her. Ved en parts uttreden av samarbeidet vil det aktuelle partsforholdet bestå mellom den uttrådte part og de gjenværende rettighetshaverne i samarbeidet. Der en opprinnelig part i samarbeidet misligholder sin del av forpliktelsene, oppstår spørsmålet i forholdet mellom denne og de øvrige rettighetshavere.

1.1.5 Faktiske forhold på norsk sokkel

De siste årene har antall funn i de ulike geografiske områdene på norsk kontinentalsokkel vært varierende. Nordsjøen kan nå kalles et modent utvinningsområde, en betegnelse som gjerne brukes for å beskrive situasjonen der leting og utvinning har foregått lenge, med den konsekvens at det gjøres mindre eller sjeldnere funn. I Nordsjøen har petroleumsvirksomhet pågått i nærmere 50 år.¹⁰ Funnene i dette området er gjennomgående mindre enn tidligere. Også i Norskehavet er funnene moderate til små.¹¹ I Barentshavet har imidlertid utviklingen de siste årene gått i retning av større aktivitet etter funn av olje og gass i 2011 og 2012, slik at bildet ikke er entydig.¹²

Samtidig øker antallet innretninger på norsk sokkel som er i avslutningsfasen eller nærmer seg denne. En undersøkelse foretatt av Det Norske Veritas viser at 37 understell og 50 overbygninger på offshoreinstallasjoner vil bli fjernet i perioden 2001-2020.¹³ Omfanget av kostnadene ved disponering av de ca. 500 installasjonene på norsk sokkel er usikkert, men anslås til 160 milliarder NOK i en rapport utarbeidet av miljødirektoratet.¹⁴

1.1.6 Utvikling i aktørbildet

---

¹⁰ Oljedirektoratet: «*Petroleumsressursene på norsk kontinentalsokkel*», 2013, s.16. Rapporten er tilgjengelig på: http://www.npd.no/Global/Norsk/3_Publikasjoner/Ressursrapporter/Ressursrapport2013/ressursrapp2013.pdf

¹¹ Ressursrapporten s. 16

¹² Ressursrapporten s.17

¹³ Det Norske Veritas: «*Mottak og opphogging av utrangerte offshoreinstallasjoner*», 2002,s.7. Rapporten er tilgjengelig på: <http://www.norskoljeoggass.no/Global/2013%20Dokumenter/Publikasjoner/Mottak%20oppbygg%20verkstedstudies-Rev02%20DNV.pdf>

¹⁴ Miljødirektoratet: «*Decommissioning of offshore installations*»,2011, s.5. Rapporten er tilgjengelig på: <http://www.miljodirektoratet.no/old/klif/publikasjoner/2761/ta2761.pdf>

De første selskapene som fikk tildelt konsesjon til petroleumsvirksomhet på norsk sokkel var store, internasjonale oljeselskaper. Etter hvert som flere selskaper har utviklet den nødvendige teknologi og finansielle styrke til å delta, har selskaper av varierende størrelse etablert seg på sokkelen.¹⁵ Nye aktørers etablering har også sammenheng med at myndighetenes konsesjonspolitik etter årtusenskiftet har blitt påvirket av modningen av områder på norsk sokkel. Utviklingen har medført at myndighetene har forsøkt å stimulere til et bredere aktørbilde, for å styrke interessen for haleproduksjon og utbygging av marginalfelt.¹⁶ I dag deltar en rekke mindre oljeselskaper med varierende finansiell styrke som rettighetshavere på norsk sokkel.¹⁷

Så vidt kjent finnes ingen tilfeller på norsk sokkel der en rettighetshaver ikke har klart å møte sine økonomiske forpliktelser i forbindelse med petroleumsvirksomhet.¹⁸ I lys av at stadig flere mindre selskaper etablerer seg på norsk sokkel, er det imidlertid grunn til å tro at risikoen for at en aktør ikke kan møte sine økonomiske forpliktelser overfor staten kan øke i tiden som kommer. På britisk sokkel har det forekommet at rettighetshavere ikke har kunnet oppfylle sine økonomiske forpliktelser, selv om det er tale om relativt få tilfeller.¹⁹

1.2 Rettskilder og metode

1.2.1 Norsk rett

Rettsforholdet mellom aktørene og staten reguleres i norsk rett av lov- og forskriftsverket, primært av petroleumsloven med tilhørende forskrifter. I utvinningstillatelsen angis særskilte vilkår for den enkelte utvinningstillatelse («konsesjonsvilkårene»). Petroleumsloven regulerer i første rekke aktørenes avslutningsforpliktelser overfor staten, men inneholder i § 5-3 (3) og § 10-8 bestemmelser av betydning for fjerningsansvaret innad i rettighetshavergruppen. Det foreligger ikke rettspraksis av interesse for problemstillingen. Ved tolkningen av

---

¹⁵ Hammerson, Marc (red), *Oil & Gas Decommissioning. Law, Policy and Comparative Practice*, London 2013, Erlend Bakken, Merete Kristensen, Karl Erik Navestad, «Norway», s. 347.

¹⁶ Hammer mfl. s. 799

¹⁷ Hammer mfl. s.442

¹⁸ Bakken, Kristensen, Navestad s. 353-354

¹⁹ Marc Hammerson (red.) *Oil & Gas Decommissioning*, Judith Aldersey-Williams, “Decommissioning Security,” s. 73

petroleumsloven vil forarbeider, petroleumsforskriften og teori anvendes. Det vil også ses hen til opplysninger fra departementet, for å belyse hvordan reglene tolkes i praksis.

Forholdet mellom aktørene reguleres av «Avtale om petroleumsvirksomhet», med vedleggene «Samarbeidsavtalen» (Vedlegg A) og «Regnskapsavtalen» (Vedlegg B). Inngåelse av samarbeidsavtalen er etter petrl. § 3-3 (4) et vilkår for at private aktører skal kunne tildeles tillatelse til petroleumsvirksomhet på norsk sokkel. Samarbeidsavtalen blir til gjennom forhandlinger mellom departementet og Norsk Olje & Gass, som skjer i forbindelse med konsesjonsrundene. Det endelige innholdet i bestemmelsene fastsettes av departementet.²⁰ I praksis har departementet likevel tatt hensyn til industriens ønsker om endringer i samarbeidsavtalens innhold.²¹

Det finnes ikke forarbeider eller andre offentlige dokumenter som kan kaste lys over Samarbeidsavtalens meningsinnhold der ordlyden er uklar. Etter art. 29.1 skal tvister som oppstår i forbindelse med avtalen avgjøres ved voldgift dersom ikke partene blir enige om å bringe saken inn for de ordinære domstoler, slik at det heller ikke finnes rettspraksis av interesse. Ved tolkningen av avtalens ordlyd må formålsbetraktninger og avtalens system og underliggende forutsetninger være sentrale tolkningsmomenter. Samarbeidsavtalens bestemmelser er i stor grad standardisert, slik at det ved tolkningen vil måtte legges vekt på mer generelle betraktninger og typiserte reelle hensyn enn hva tilfellet er i individuelt fremforhandlede kontrakter.²²

1.2.2 Britisk rett

På britisk sokkel reguleres aktørenes fjerningsforpliktelser av Petroleum Act av 1998 (PA) og Energy Act av 2008 (EA).²³ Utgangspunktet ved lovtolkning er en alminnelig forståelse av

---

²⁰ Hammer mfl. s. 133

²¹ *Ibid.*

²² Erlend Haaskjold, *Kontraktsforpliktelser*, 2. utgave, Oslo 2013, s. 411 med videre henvisning til Kai Krüger, *Norsk kontraktsrett*, Bergen 1989, s. 516 ff.

²³ Lovgivingen er tilgjengelig på <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/17> og <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/32>

lovens ord etter den såkalte «literal rule».²⁴ Ved fremstillingen her vil også retningslinjer utarbeidet av departementet anvendes for å klarlegge innholdet i lovgivningen.²⁵

Forholdet mellom rettighetshaverne reguleres av en Joint Operating Agreement (JOA). Avtalen inngås mellom deltakerne som er tildelt utvinningstillatelse i et felt, og oppstiller rammer for samarbeidet mellom partene. Det er utviklet flere standardkontrakter som kan tjene som utgangspunkt for partenes JOA. I oppgaven anvendes Oil & Gas UK Standard JOA, en kontraktstandard utarbeidet av interesseorganisasjonen for olje- og gassindustri i forbindelse med 20. konsesjonsrunde på britisk sokkel.²⁶ Standarden brukes ofte i praksis som utgangspunkt for forhandlinger mellom rettighetshavere på britisk sokkel.²⁷

Ved inngåelse eller endring av en JOA kreves godkjenning av departementet. Utover dette er JOA en privatrettslig kontrakt mellom aktørene som er tildelt en utvinningstillatelse.²⁸ Standarden forutsetter at partene også inngår en Decommissioning Security Agreement (DSA). Denne er utformet særskilt for å regulere partenes sikkerhetsstillelse for oppfyllelse av kostnader forbundet med disponering. I fremstillingen anvendes den nyeste versjonen av DSA, også denne utarbeidet av OGUK, sist revidert i 2013.

I britisk rett er alminnelige prinsipper for kontraktstolkning slått fast i en avgjørelse av House of Lords i *Investors Compensation Scheme Ltd v West Bromwich Building Society*.²⁹ Avgjørelsen slår fast at utgangspunktet ved tolkningen er en alminnelig forståelse av ordlyden for en rimelig opplyst part på kontraktens rettsområde.

Reguleringen av disponeringsforpliktelsene i JOA og DSA er ikke kommet opp for alminnelige domstoler.³⁰ OGUK har imidlertid utarbeidet retningslinjer til kontraktstandardene som kan gi veiledning ved fremstillingen av innholdet i bestemmelsene. Det finnes også noe juridisk teori som behandler spørsmålet. Ved fremstillingen av de britiske

---

²⁴ Emily Finch, Stefan Fafinsky, *Legal skills*, New York 2007, s. 71

²⁵ DECC Guidance Notes on Decommissioning of Offshore Oil and Gas Installations and Pipelines under the Petroleum Act 1998. Tilgjengelig på: https://www.og.decc.gov.uk/regulation/guidance/decomm_guide_v6.pdf

²⁶ Marc Hammerson (red.), *Oil & Gas Decommissioning*, Peter Roberts, Nicholas Ross McCall, "Decommissioning and the joint operating agreement" s. 62

²⁷ Greg Gordon, John Paterson, Emre Üşenmez (red.), *Oil and Gas Law – Current Practice and Emerging Trends*, Second edition, Dundee, 2011, s. 361

²⁸ Gordon mfl. s. 364

²⁹ Sir Kim Lewison, *The interpretation of contracts*, Fourth edition, London 2007, s. 1, med henvisning til avgjørelsen i [1998] 1 WLR 896.

³⁰ Marc Hammerson (red.), *Oil & Gas Decommissioning*, Ben Holland, "Decommissioning Disputes" s. 177

standardene vil bestemmelsenes innhold belyses ved hjelp av de tilhørende retningslinjene og juridisk teori.

1.3 Oversikt over den videre fremstillingen

I oppgavens hoveddel vil det gjøres rede for noen utgangspunkter i reguleringen av disponeringsforpliktelser på norsk og britisk sokkel, og gis en presentasjon av det britiske regelverket. Deretter følger en gjennomgang av situasjonene som kan medføre at rettighetshaverne må dekke andre aktørers del av disponeringsforpliktelsene. Behandlingen deles inn i typetilfellene overdragelse, uttreden og mislighold. I forbindelse med behandlingen av mislighold tas også opp et særspørsmål som oppstår ved tvangsutløsning av en rettighetshaver. Avslutningsvis gjøres noen betraktninger rundt rettstilstanden slik den er gjennomgått i oppgavens hoveddel.

2 Rettslige utgangspunkter

2.1 Oversikt over fjerningsansvaret i norsk rett

2.1.1 Pliktsubjekt på norsk sokkel

Petroleumsloven § 5-1 (1) bestemmer at det skal utarbeides en avslutningsplan der en tillatelse til petroleumsvirksomhet utløper eller oppgis, eller bruken av en innretning endelig opphører. Planen skal fremlegges for olje- og energidepartementet, som i medhold av petrl. § 5-3 treffer et vedtak om disponering. Det fastsettes også en frist for gjennomføring av disponeringsvedtakets innhold. I praksis treffer departementet vedtaket på grunnlag av innholdet i avslutningsplanen utarbeidet av rettighetshaver.³¹ På dette tidspunktet oppstår plikten overfor staten til å gjennomføre de operasjoner som bestemmes i den vedtatte avslutningsplanen.

Etter petrl. § 5-1 skal «rettighetshaver» utarbeide og legge frem avslutningsplan.

Petroleumsloven inneholder en legaldefinisjon av begrepet «rettighetshaver» i § 1-6 litra j. Her defineres «rettighetshaver» som «*[...] fysisk eller juridisk person, eller flere slike personer, som etter loven her eller tidligere lovgivning innehar en tillatelse til undersøkelse, utvinning, transport eller utnyttelse.*»

I praksis vil en utvinningstillatelse tildeles en gruppe selskaper, slik at «rettighetshaver» i lovens forstand vil være en gruppe av rettighetshavere. Gruppen består av et operatørselskap og øvrige deltakende selskaper. Operatøren skal forestå den daglige ledelse av virksomheten på vegne av rettighetshavergruppen.³² Samtlige deltakere i gruppen er imidlertid ansvarlige for økonomiske og konsesjonsrettslige forpliktelser som oppstår ved gruppens virksomhet, herunder fjerningsforpliktelser.³³ Rettighetshavers ansvar omfatter etter petrl. § 5-3 (2) både faktiske operasjoner og økonomiske forpliktelser som oppstår ved gjennomføringen av et disponeringsvedtak.

---

³¹ Hammer mfl. s. 431

³² Hammer mfl. s. 96

³³ *Ibid.*

2.1.2 Ansvarsforhold

Det fremgår av Samarbeidsavtalen art. 6 at *«[h]ver Part har en ideell andel i den formuesmasse, herunder rettigheter av enhver art, som er ervervet eller utviklet av Operatøren eller noen av Partene [...]»*. Bestemmelsen må ses i sammenheng med art. 8.1 (1), der det heter at partene *«[...] plikter å skyte inn tilstrekkelig beløp til å dekke alle utgifter som følger av interessentskapets virksomhet.»* Størrelsen på tilskuddsbeløpet skal etter art.8.1 (2) beregnes etter partens deltakerandel på betalingstidspunktet. Innad i forholdet mellom aktørene er hver enkelt rettighetshaver dermed ansvarlig for en proratarisk del av disponeringsforpliktelsene.

Rettighetshavergruppens ansvar for økonomiske forpliktelser overfor staten fremkommer av petrl. § 10-8. Bestemmelsen fastsetter at *«[r]ettighetshavere som sammen innehar en tillatelse er solidarisk ansvarlige overfor staten for økonomiske forpliktelser som følger av petroleumsvirksomhet i henhold til tillatelsen»*. Solidaransvaret fremgår også av Samarbeidsavtalens art.7.1. Her heter at *«[p]artene hefter i forhold til hverandre prinsipalt proratarisk og subsidiært solidarisk for de forpliktelser som oppstår på grunn av interessentskapets virksomhet.»* Overfor staten er den enkelte rettighetshaver ansvarlig for hele beløpet av disponeringskostnadene, selv om han innad i rettighetshavergruppen kun er ansvarlig for sin forholdsmessige del.

2.2 Oversikt over fjerningsansvaret i britisk rett

2.2.1 Pliktsubjekt på britisk sokkel

Også etter britisk rett skal aktørene fremlegge en avslutningsplan med forslag om disponering av innretningen for departementet (The Department of Energy & Climate Change, heretter DECC). Det fremkommer av PA Section 29 at departementet ved utstedelse av et varsel («Section 29-notice») kan kreve fremlagt en avslutningsplan. Aktørens plikt til utarbeidelse av avslutningsplan er avhengig av at departementet treffer et vedtak, og følger ikke direkte av loven slik tilfellet er på norsk sokkel. Departementet kan bestemme at det skal fastsettes en

spesifikk tidsfrist for innlevering av avslutningsplan, eller at planen skal utarbeides og leveres på et tidspunkt som vil bli spesifisert i fremtiden.³⁴

PA Section 30 regulerer hvilke rettssubjekter som kan ilegges disponeringsforpliktelser ved utstedelse av Section 29-notice. Bestemmelsen gir departementet en vidtgående adgang til å pålegge aktører som har eller tidligere har hatt økonomiske interesser i den aktuelle installasjon en plikt til å gjennomføre avslutningsplanen slik den er godkjent av departementet. Aktørene som med hjemmel i PA Section 30 kan pålegges avslutningsforpliktelser inkluderer operatøren, rettighetshaverne, enhver fysisk eller juridisk person som eier interesser i selve installasjonen, og assosierte selskaper med noen av de foran nevnte partene.³⁵

I praksis vil departementet først utstede Section 29-notice til rettighetshavergruppen ved oppstart av petroleumsproduksjon.³⁶ Rettighetshaverne er således de primært ansvarlige for gjennomføring av disponeringsvedtaket. Der departementet finner at det ikke foreligger tilstrekkelig sikkerhet for at innholdet i avslutningsplanen blir gjennomført av rettighetshaverne, kan det deretter utstede en Section 29-notice til noen av de øvrige aktørene som nevnt ovenfor. Her foretas en vurdering av risikoen for at rettighetshaverne i gruppen ikke er i stand til å møte sin del av disponeringsforpliktelsene, der finansiell styrke er et sentralt moment i vurderingen.³⁷ Også aktører som tidligere har vært ilagt en Sct.29-notice men senere er fritatt, kan bli ansvarlig for gjennomføringen av disponeringsvedtaket etter PA Section 34.³⁸ Et praktisk eksempel her er en rettighetshaver som har overdratt sine interesser under avtalen. Aktørene som kan ilegges ansvar for disponering etter Section 34 vil først bli aktuelle som pliktsubjekt der departementet finner at det ikke foreligger tilstrekkelig sikkerhet for at en rettighetshaver er i stand til å møte sine disponeringskostnader.

2.2.2 Ansvarsforhold

På britisk sokkel bestemmer UKJOA art. 4 at en parts interesser i utvinningstillatelsen skal beregnes som en prosentandel av verdien av «[...] *the Licence, all Joint Property, all Joint*

---

³⁴ PA Sct.29 (2)

³⁵ Oil & Gas UK: *Decommissioning Security Agreement Guidance Notes*, London/Aberdeen 2009, s. 1

³⁶ DSA Guidance Notes 2009 s. 1

³⁷ DECC Guidance Notes pkt. 3.2 s.10 jf. Annex F pkt. 11 s.103

³⁸ DSA Guidance Notes 2009 s.2

Petroleum [...]». Videre fremkommer av art.4 at «[...] *all costs and obligations incurred in the conduct of the Joint Operations shall be [...] borne by the Participants in proportion to their respective Percentage Interest.*” Etter bestemmelsen skal kostnader og forpliktelser som interessentskapet pådrar seg fordeles forholdsmessig på deltakerne etter størrelsen på deres ideelle andel av fellesmassen.

Rettighetshavernes ansvar overfor staten reguleres av PA Section 36. Der en avslutningsplan for innretningen er godkjent av departementet, vil det være «[...] *the duty of each of the persons who submitted it to secure that it is carried out [...]*”. Bestemmelsens ordlyd gjør det klart at rettighetshaverne er solidarisk ansvarlige overfor staten for at innholdet i disponeringsvedtaket gjennomføres. Solidaransvaret gjelder etter lovens ordlyd og departementets retningslinjer både for økonomiske forpliktelser og for den faktiske gjennomføringen av disponeringsvedtaket.³⁹

2.2.3 Regulering av sikkerhetsstillelse for rettighetshavernes fjerningsforpliktelser

På britisk sokkel gis departementet etter PA Section 38 (4) adgang til å kreve at en rettighetshaver stiller sikkerhet for sin del av disponeringsforpliktelsene overfor staten. Sikkerhetsstillelse i forholdet mellom den enkelte rettighetshaver og departementet benyttes imidlertid ikke i praksis. Årsaken er departementets mulighet til å utvide gruppen av pliktsubjekter der det finner at en rettighetshaver ikke har den nødvendige finansielle styrke til å bære sin del av økonomiske forpliktelser ved gjennomføring av disponeringsvedtaket.⁴⁰

Inngåelse av Samarbeidsavtalen er et vilkår for konsesjon til petroleumsvirksomhet på norsk sokkel etter petrol. § 3-3 (4). Det er derfor nær tilknytning mellom det interessentskap som etableres ved inngåelse av Samarbeidsavtalen og konsesjon til petroleumsvirksomhet.⁴¹ I britisk rett er JOA og en eventuelt tilhørende DSA-avtale som utgangspunkt privatrettslige kontrakter. Kontraktstandardene kan benyttes dersom deltakerne i utvinningstillatelsen selv ønsker dette, og standardløsningene tilpasses det konkrete avtaleforhold.

---

³⁹ DECC Guidance Notes pkt. 3.9, s.11

⁴⁰ Aldersey-Williams: “Decommissioning Security” s. 76

⁴¹ Knut: Kaasen: *Samarbeid i olje – en spesiell selskapsrett. Selskap, kontrakt, konkurs og rettskilder: Festskrift til Mads Henry Andenæs s.152-170*, s. 157

En JOA kan inneholde en mer eller mindre detaljert regulering av partenes økonomiske ansvar i avslutningsfasen. Har partene inngått en DSA vil bestemmelsene i JOA måtte utfylles av den særskilte reguleringen av disponeringsforpliktelsene i denne. Det anbefales av arbeidsgruppen som har utarbeidet DSA at spørsmål om sikkerhetsstillelse for disponeringsforpliktelser reguleres uttømmende i denne separate avtalen.⁴² Ved behandlingen av de ulike situasjonene som kan medføre risiko må det likevel også ses hen til JOA, som oppstiller rammene for aktørenes samarbeid.

2.3 DSA: Anvendelsesområde og system

2.3.1 Parter i en DSA-avtale

Primært vil det være rettighetshaverne som ilegges plikt til å gjennomføre et disponeringsvedtak. UKOA og DSA-standarden forutsetter derfor at rettighetshaverne ved inngåelse av JOA skal inngå en DSA. Rettighetshaverne oppfordres også til å inkludere andre rettssubjekter som har mottatt en Section 29-notice som parter i avtalen.⁴³ På grunn av lovgivingens fleksible system med ileggelse og tilbaketrekking av disponeringsforpliktelser etter Section 34, åpner DSA for at subsidiært ansvarlige parter kan inkluderes i avtalen på et senere tidspunkt, etter avtaleinngåelsen mellom rettighetshaverne.⁴⁴ I enkelte tilfeller kan også DECC være part i en DSA, typisk der dette er nødvendig for å sikre at endringer i avtalen ved overdragelse av interesser ikke skjer uten samtykke av departementet.⁴⁵

2.3.2 Avtalens formål

Det overordnede formålet med inngåelse av en DSA er å sikre at det til enhver tid finnes tilgjengelige midler til å møte rettighetshavergruppens disponeringsforpliktelser, ved at partene setter av midler i kontanter eller stiller sikkerhet for oppfyllelse av sin del av disponeringskostnadene. Dersom mislighold skulle inntreffe, for eksempel som en følge av insolvens hos en rettighetshaver, skal betalingsforpliktelsen møtes ved hjelp av midler stilt til

---

⁴² DSA Guidance Notes 2009 s. 5

⁴³ DSA Guidance Notes 2009 s. 6

⁴⁴ DSA Guidance Notes 2009 s.6

⁴⁵ DECC Guidance Notes Annex G pkt.3 s.116

rådighet av parten under avtalen. Midlene beskyttes av lovgivningen i PA Section 38A, som utelukker anvendelsen av generelle insolvensregler på midler stilt til rådighet for å møte partenes disponeringsforpliktelser. Bestemmelsen kommer til anvendelse i alle tilfeller der det er stilt sikkerhet for oppfyllelse av økonomiske forpliktelser under en avslutningsplan godkjent av departementet.⁴⁶

2.3.3 Innføring av Decommissioning Relief Deed

Ved sikkerhetsstillelse for disponeringskostnader på britisk sokkel har sikkerhetsbeløpet tradisjonelt blitt kalkulert uten hensyn til eventuelle skatteletter myndighetene kan komme til å gi aktørene der kostnadene ved gjennomføringen er pådratt. Bakgrunnen for denne løsningen var usikkerheten forbundet med om skatteletter ville være tilgjengelige på det tidspunkt disponeringsforpliktelsene oppsto.⁴⁷ For å skape større forutberegnelighet for i hvilke tilfeller aktørene kan kreve slikt skattelette, har myndighetene i samarbeid industrien utarbeidet en kontrakt kalt «Decommissioning Relief Deed» (DRD).⁴⁸ Kontrakten inngås mellom en innehaver av en tillatelse til petroleumsvirksomhet og britiske myndigheter, med det formål å regulere i hvilke tilfeller myndighetene vil gi rettighetshaveren skattelette for pådratte disponeringskostnader.

I 2013 ble DSA-standarden revidert for å gjenspeile innføringen av DRD. Sikkerhetsbeløpet kan beregnes med eller uten effekten av skattelette, slik at partene kan velge om de ønsker å inngå en før eller etter skatt-DSA.⁴⁹ Etter revisjonen finnes derfor to versjoner av DSA, betegnet som PRT og Non-PRT-versjon. Beregningen av sikkerhetsstillelse for partenes proratariske del av forpliktelsene vil etter innføringen av DRD kunne gjøres på grunnlag av et mer dekkende bilde av det endelige omfanget av fjerningskostnadene partene må bære.

2.3.4 Sikkerhetsstillelse for disponeringsforpliktelser under DSA

---

⁴⁶ DSA Guidance Notes 2009 pkt.2.1 s. 15

⁴⁷ Aldersey-Williams s. 81

⁴⁸ Oil & Gas UK: *Guidance Notes on revised Oil & Gas UK Template Decommissioning Security Agreement*, London/Aberdeen 2013, s. 1

⁴⁹ DSA Guidance Notes 2013 pkt.8.2 s. 16

Hver av rettighetshaverne skal ved inngåelsen av DSA etablere sikkerhet for fremtidige disponeringsforpliktelser ved å inngå en avtale om finansiell sikkerhetsstillelse mellom rettighetshaveren, operatøren og en garantist.⁵⁰ Partene kan innbetale beløp i kontanter til garantisten, eller stille annen sikkerhet som avtalen godkjenner. I praksis er den vanligste formen for sikkerhetsstillelse under DSA et «letter of credit» (LOC) fra en bank med tilstrekkelig høy kredittverdighet.⁵¹ Der en part ikke inngår avtale om sikkerhetsstillelse i tråd med avtalens krav til form og sikkerhetsbeløp foreligger mislighold av partens plikter under DSA.⁵²

Størrelsen på sikkerhetsbeløpet skal beregnes etter partens proratariske andel av disponeringskostnadene, fratrukket dennes andel av netto driftsinntekter knyttet til utvunnet petroleum. Dersom det er tale om en etter skatt-DSA, tas det ved beregningen tas hensyn til det skattelette partene garanteres etter DRD.⁵³ Innbetalingen av kontanter eller sikkerhetsstillelse for beløpet overføres til et separat, felles fond for gruppen og gjøres tilgjengelig for operatøren, som har ansvaret for å kalle inn midler fra deltakerne for å dekke gruppens økonomiske forpliktelser.⁵⁴

Kontrakten oppstiller et eget system for fastleggelse av tidspunktet der innbetaling av kontanter eller sikkerhetsstillelse under avtalen skal starte. Tidspunktet («Trigger Date») inntreffer der nettokostnader av beregnede disponeringsforpliktelser overstiger feltets nettoverdi.⁵⁵ Ved å fastsette et konkret tidspunkt for når partenes plikt til innbetaling starter, søker reguleringen å sikre at det til enhver tid finnes tilgjengelige midler til å møte gruppens disponeringsforpliktelser.

Operatøren skal deretter på årlig basis utarbeide en avslutningsplan med kostnadsestimat, for på dette grunnlag foreta en årlig beregning av midlene som må stilles til rådighet av partene.⁵⁶ På grunn av usikkerheten som nødvendigvis må foreligge rundt det endelige omfanget av disponeringsforpliktelsene der avslutningsoperasjonene ligger flere år frem i tid, åpner DSA for at de beregnede utgifter kan ganges med en innlagt risikofaktor for å sikre et estimat som

---

⁵⁰ DSA 2013 art. 5.1 jf. Appendix 1, art. 2.1 litra a og b

⁵¹ Aldersey-Williams s. 77

⁵² DSA2013 art.8.1.8 jf. art. 5.1

⁵³ DSA Guidance Notes 2013 pkt.8.3. s. 16

⁵⁴ Gordon mfl s. 22

⁵⁵ DSA 2013 s. 14 jf. Guidance Notes 2013 pkt. 7.1 s. 15

⁵⁶ DSA2013 art. 4.1

gir et mer dekkende bilde av de endelige kostnader.⁵⁷ Kontrakten inneholder ingen standardfaktor, men angir at risikofaktoren skal fastsettes under hensyn til om samarbeidet i feltet befinner seg i en tidlig eller senere fase av avslutningsperioden.⁵⁸ Rettighetshavers plikt til å stille midler til rådighet for oppfyllelse av sin del vedvarer frem til 12 måneder etter at operatøren har levert en bekreftelse til departementet på at operasjonene slik de er fastsatt i avslutningsplanen er fullført.⁵⁹

---

⁵⁷ DSA Guidance Notes 2009 s. 14

⁵⁸ DSA2013 art.6.1

⁵⁹ DSA2013 art. 6.4

3 Overdragelse, uttreden og mislighold

3.1 Overdragelse

3.1.1 Samarbeidsavtalens regulering av overdragelse

Etter Samarbeidsavtalens system står hver av partene fritt til å disponere over de verdier som ligger i deres andel av utvunnet petroleum under samarbeidet. Der en deltaker derimot ønsker å overdra rettigheter og plikter etter samarbeidsavtalen til en tredjepart, må det settes enkelte skranker for i hvilke tilfeller overdragelse kan skje av hensyn til de øvrige parter i samarbeidet, og til statens kontroll med aktørene i utvinningstillatelsen.

Statens kontroll med overdragelse skjer ved departementet i medhold av petroleumsloven. Petroleumsloven §10-12 fastsetter at departementet må gi sitt samtykke til overdragelse av en tillatelse eller andel i tillatelse til petroleumsvirksomhet. Departementet skal godkjenne enhver transaksjon som i realiteten innebærer en interesseoverføring under tillatelsen, og kontrollere innholdet i overdragelsesavtalen mellom selger og kjøper. Etter bestemmelsen fører departementet kontroll med at minstekravene til finansiell styrke for tildeling av utvinningstillatelse etter tildelingskriteriene i petroleumsforskriften (heretter pf.) §72 jf. §10.

Det vern rettighetshaverne kan oppnå gjennom departementets kontroll på overdragelsestidspunktet vil imidlertid ikke nødvendigvis gi tilfredsstillende trygghet for at kjøper på et senere tidspunkt kan oppfylle sin del av disponeringsforpliktelsene, ettersom gjennomføringen av avslutningsplanen kan ligge flere år frem i tid. Her må departementet foreta en vurdering av om erververen i fremtiden vil ha tilstrekkelige inntekter og lønnsomhet fra andre felt til å dekke sin del av disponeringsforpliktelsene.⁶⁰ Slike prognoser vil nødvendigvis innebære noe usikkerhet.

I vår sammenheng er det særlig av interesse å undersøke hvilke regler rettighetshaverne selv kan benytte for å beskytte seg mot kjøperens eventuelle mislighold av disponeringsforpliktelser. For graden av beskyttelse vil det være av betydning om avtalen

---

⁶⁰ Hammer mfl. s. 807

oppstiller skranker for overdragelse, og om det finnes bestemmelser som gir de øvrige parter dekning dersom den inntrådte part misligholder sin del av forpliktelsene.

Samarbeidsavtalen hjemler i art 23.1 første ledd at en part kan overdra sin deltakerandel eller del av denne. Etter ordlyden står partene i utgangspunktet fritt til å overdra sin andel, slik at samtykke fra de øvrige partene i samarbeidsavtalen ikke er nødvendig. Den part som trer inn i samarbeidet ved overdragelse, må etter første ledd oppfylle de plikter som følger av samarbeidsavtalen. Slik blir den inntredende part også ansvarlig for en forholdsmessig del av gruppens økonomiske forpliktelser, herunder den del av avslutningskostnadene som tilsvarer størrelsen på den overdratte interesse.

En begrensning i adgangen til overdragelse følger av art.23.1 annet ledd. Her fremgår at der en part ønsker å overdra sin andel eller del av andelen før den obligatoriske arbeidsforpliktelse er utført, må interessentskapets besluttende organ, styringskomiteen, gi sitt samtykke til overdragelsen. Den obligatoriske arbeidsforpliktelsen angis i gruppens utvinningstillatelse, og kan for eksempel pålegge rettighetshaver å gjennomføre seismiske undersøkelser og leteboringer.⁶¹ Bakgrunnen for samtykkekravet er den risiko som er til stede i startfasen av letevirksomhet. Her knytter det seg ofte betydelige økonomiske forpliktelser til letevirksomheten, samtidig som det på dette tidspunkt er usikkert om feltet inneholder drivverdige petroleumsressurser.⁶² I denne startfasen av samarbeidet er det først og fremst kjøpers evne til å bære sin del av utbyggingskostnadene som er av betydning for de øvrige rettighetshaverne i samarbeidet.

Der den obligatoriske arbeidsforpliktelsen er oppfylt, finnes ikke skranker i samarbeidsavtalen som kan beskytte mot overdragelse til en mindre finansielt solid aktør. Ved overdragelse av interesser i en utvinningstillatelse vil departementet med hjemmel i § 10-12 kunne kontrollere at minstekravene til finansiell styrke for tildeling av utvinningstillatelse etter pf. § 10 er oppfylt hos den foreslåtte part, slik at de øvrige parter i samarbeidet kan oppnå noe beskyttelse gjennom myndighetenes kontroll med transaksjonen. Departementet kan også kreve at kjøper stiller sikkerhet for oppfyllelse av sine økonomiske forpliktelser etter petrl. § 10-7. Bestemmelsens betydning for graden av beskyttelse mot mislighold behandles under pkt. 3.3.2.

---

⁶¹ Hammer mfl. s 29

⁶² Hammer mfl. s. 813

3.1.2 Selgers subsidiære økonomiske ansvar

Samarbeidsavtalen ikke gir rettighetshaverne noen mulighet til å utøve kontroll med overdragelsen etter at den obligatoriske arbeidsforpliktelsen fastsatt i konsesjonsvilkårene er oppfylt. Dermed oppstår et behov for regler som kan gi rettighetshaverne dekning for beløp de har måttet forskuttere der den inntrådte part misligholder sin del av disponeringsforpliktelsene.

Ved en lovendring i 2009 ble det inntatt en bestemmelse om subsidiært økonomisk ansvar i petrl. § 5-3 (3). Bestemmelsen gir de øvrige rettighetshavere adgang til å rette krav mot overdrageren for kostnadene ved gjennomføring av disponering der den inntrådte part ikke møter sin del. Størrelsen på kravet skal etter tredje ledd, tredje setning beregnes på grunnlag av det proratariske ansvaret som knytter seg til andelen som er overdratt. I tredje ledd, siste setning begrenses ansvaret til å omfatte overdragerens proratariske del av kostnader forbundet med fjerning av installasjoner som eksisterte på overdragelsestidspunktet. Etter forarbeidene skal kravet fremmes mot overdragende rettighetshaver etter fradrag for skatteverdien av kostnadene pådratt ved gjennomføringen av disponeringsvedtaket.⁶³ I vår sammenheng er det av interesse å se nærmere på de materielle vilkårene for å kunne gjøre gjeldende et krav om subsidiært økonomisk ansvar, for slik å fastlegge i hvilken grad bestemmelsen ivaretar rettighetshavernes behov for å oppnå dekning.

Av petrl. § 5-3 (3) første setning fremgår at der en tillatelse eller andel i tillatelse overdras, *«[...]skal den overdragende rettighetshaver være subsidiært økonomisk ansvarlig overfor de øvrige rettighetshavere for kostnadene ved gjennomføringen av vedtak om disponering.»*

Bestemmelsen fastsetter at rettighetshaverne kan rette et krav mot overdrageren der kjøperen ikke oppfyller sin proratariske del av kostnadene ved gjennomføringen av et disponeringsvedtak. At ansvaret er «subsidiært», gjør det klart at de øvrige deltakerne først må holde seg til den nåværende rettighetshaver for dekning. Videre fremgår av ordlyden at overdrageren kun kan bli ansvarlig for økonomiske forpliktelser forbundet med disponeringsvedtaket. Han kan således ikke i medhold av bestemmelsen pålegges noen plikt til å bidra til den faktiske gjennomføringen av disponeringsvedtaket. Bestemmelsens ordlyd gir imidlertid ikke nærmere veiledning for når det subsidiære ansvaret oppstår.

---

⁶³ Ot.Prp.nr.48 (2008-09) s. 12

Det fremgår av forarbeidene til petrol. § 5-3 (3) at Oljeindustriens Landsforening (OLF, nå NOROG) i en høringsuttalelse etterlyste en klargjøring av når det subsidiære økonomiske ansvaret oppstår.⁶⁴ Vilkårene for å rette et krav om subsidiært økonomisk ansvar mot overdrageren ble presisert gjennom tilføyelse av § 45 a i petroleumsforskriften (heretter pf.) i 2012.

Slik forskriften nå lyder kan det subsidiære økonomiske ansvaret gjøres gjeldende der «[...] en rettighetshaver etter påkrav har misligholdt sin betalingsforpliktelse for kostnadene ved gjennomføringen av vedtak om disponering og avtalen mellom partene i utvinningstillatelsen ikke gir muligheter for dekning av kravet.»

Etter ordlyden er det for det første et vilkår at rettighetshaverne må fremsette et påkrav. Påkravet vil i praksis fremsettes av operatøren på vegne av alle deltakerne i samarbeidet dersom alle de partene har måttet forskuttere en del av kostnadene.⁶⁵ Der det derimot er operatøren som er i mislighold, må de ikke-misligholdende parter i fellesskap kunne fremsette et påkrav mot operatøren.⁶⁶

Videre fremgår at det subsidiære ansvaret inntreffer der nåværende rettighetshaver «[...] har misligholdt sin betalingsforpliktelse [...]». Dette innebærer at bestemmelsen først kommer til anvendelse der rettighetshaveren har misligholdt sin innskuddsplikt. Innskuddsplikten oppstår ved at operatøren innkaller midlene gjennom utstedelse av cash calls i samsvar med fremgangsmåten i Regnskapsavtalen (Vedlegg B) art.1.2.1.⁶⁷

Ordlyden taler i retning av at mislighold inntreffer der en rettighetshaver ikke møter hele sin del av fjerningsforpliktelsene innen tre måneder etter påkrav. Også formålet med innføringen av det subsidiære ansvaret taler i denne retning. Lovgivers siktemål var å redusere risikoen for at de øvrige parter må bære en større andel av kostnadene enn størrelsen på deltakerandelen tilsier.⁶⁸ For å utgjøre en effektiv dekningsmulighet ved mislighold må forskriftsreguleringen tolkes slik at det foreligger mislighold dersom ikke hele partens proratariske del av forpliktelsene blir betalt innen fristen på tre måneder etter at operatøren har utstedt cash calls for å kalle inn midler.

---

⁶⁴ Ot.prp.nr.48 (2008-2009) s. 9

⁶⁵ Hammer mfl. s 445

⁶⁶ Hammer mfl. s. 445

⁶⁷ Knut Kaasen: *The obligation to pay upon cash calls – A test of cooperation under Joint Operating Agreements*, SIMPLY 2010 s 289-324 – (MARIUS-2010-400-289), s.311

⁶⁸ Ot.Prp.nr.48 (2008-2009) s. 5

I forskriftens § 45 a oppstilles et ytterligere vilkår for at kravet mot overdrageren skal kunne gjøres gjeldende. Kravet forfaller først der «[...] avtalen mellom partene [...] ikke gir muligheter for dekning av kravet».

En alminnelig språklig forståelse av ordlyden taler for at tidspunktet for forfall avhenger av om det finnes reelle muligheter for å oppnå dekning gjennom Samarbeidsavtalens bestemmelser.

Spørsmålet om rettighetshaverne oppnår reelle dekningsmuligheter må bero på en konkret vurdering av innholdet i Samarbeidsavtalens misligholdsbeføyelser. Det fremgår av art.9.1 første ledd at foretatte eller forestående forskutteringer av de øvrige rettighetshavere skal søkes dekket ved hjelp av at de øvrige parter overtar dennes del av utvunnet petroleum under tillatelsen. Produksjon av petroleum kan imidlertid være opphørt i feltet på det tidspunkt problemstillingen med subsidiært økonomisk ansvar oppstår, og beføyelsen vil i slike tilfeller ikke gi dekning.

Vedvarer partens mislighold i mer enn tre måneder, fastsetter avtalens art. 9.3 jf. 9.4 at de øvrige parter kan kreve at den misligholdende parts deltakerandel skal overdras og fordeles mellom dem etter størrelsen på deres deltakerandeler. Reaksjonen kunne gi dekning dersom det på tidspunktet foreligger restverdier i tillatelsen. Dersom restverdiene er tilstrekkelige til å dekke den misligholdte del av fjerningsforpliktelsene, må det kreves at partene benytter seg av denne muligheten.

Spørsmålet er så om det er tilstrekkelig at det kan konstateres at Samarbeidsavtalens misligholdsbeføyelser ikke vil gi dekning for at overdragerens subsidiære ansvar skal oppstå.

Tidligere rettstilstand var uklar på dette punkt, mye på grunn av en uttalelse i bestemmelsens forarbeider om at avtalens dekningsmuligheter måtte «uttømme[s]» for å gjøre gjeldende kravet om subsidiært ansvar.⁶⁹ I retningslinjer for finansiell sikkerhetsstillelse for fjerningsforpliktelser utarbeidet av NOROG foreslås en presisering av når det subsidiære ansvaret inntreffer.⁷⁰ Her foreslås inntatt at det subsidiære ansvaret oppstår der «[...] de muligheter som finnes i samarbeidsavtalens artikkel 9 er uttømt av de øvrige rettighetshavere eller det må anses klart at dekningsmulighetene i samarbeidsavtalen artikkel 9 ikke vil kunne

---

⁶⁹ Ot.prp.nr.48 (2008-2009) s.12

⁷⁰ Norsk olje og gass

gi de øvrige rettighetshavere hel eller delvis dekning for kravet.»⁷¹ (min kursivering). I et høringsnotat fra OED fremgår at departementet antar at det i de situasjoner det ikke lenger finnes noen andel av produsert petroleum å overta for de gjenværende rettighetshavere og heller ikke finnes øvrige løsninger for å innkalle midler i avtalen, må det være tilstrekkelig for at det subsidiære ansvaret skal inntreffe at den eksisterende rettighetshaveren ikke dekker sin del av kostnadene etter påkrav.⁷²

Etter forskriftens ordlyd sett i sammenheng med høringsnotatet fra OED kan det etter gjeldende rett ikke stilles krav om uttømming av avtalens mekanismer der det er klart at disse ikke vil gi dekning. Her må det være tilstrekkelig at det klart lar seg bringe på det rene at det ikke foreligger reelle dekningsmuligheter. Denne forståelsen støttes av hensynet til å sikre effektive dekningsmuligheter for de nåværende rettighetshaverne. Synspunktet har også støtte i juridisk teori.⁷³

Det er etter dette klart at pf. § 45a krever at partene først benytter seg av samarbeidsavtalens mekanismer dersom det fremdeles foregår petroleumsproduksjon i feltet, og der det finnes restverdier i gruppens utvinningstillatelse som kan gi partene dekning. Utenfor disse tilfellene forfaller kravet etter fremsatt påkrav og inntrådt mislighold etter tre måneder i tråd med petroleumsforskriften.

Gjennomgangen av reglene illustrer at graden av beskyttelse mot en parts mislighold vil kunne variere ut ifra tidspunktet for overdragelse. Der overdragelsen skjer etter gruppens obligatoriske arbeidsforpliktelse er oppfylt, vil ikke styringskomiteen eller den enkelte rettighetshaver kunne utøve noen form for kontroll med kjøperens evne til å møte sine forpliktelser. Departementets kontroll med at minstekrav til finansiell styrke er oppfylt kan likevel et stykke på vei ivareta dette kontrollbehovet. Dekning for forskutterte beløp ved mislighold kan oppnås gjennom bestemmelsen om subsidiært ansvar. Etter klargjøringen av rettstilstanden gjennom presiseringen i petroleumsforskriften, vil kravet mot overdrageren forfalle der det klart lar seg bringe på det rene at samarbeidsavtalen ikke vil gi de øvrige

---

⁷¹ Norsk Olje & Gass: *Anbefalte retningslinjer for finansiell sikkerhetsavtale for fjerningsforpliktelser – bruk av modellklausuler*, 2010, pkt.2.3 s. 7-8. Tilgjengelig på:

<http://www.norskoljeoggass.no/Global/Retningslinjer/Juridisk/128%20-%20Retningslinjer%20for%20finansiell%20sikkerhetsavtale%20for%20fjerningsforpliktelser.pdf>

⁷² Olje-og energidepartementet: *Høringsnotat – endringer i petroleumsforskriften – subsidiært ansvar for disponeringsforpliktelser*, s. 5. Tilgjengelig på:

<http://www.regjeringen.no/upload/OED/pdf%20filer/Hoeringsnotat51211.pdf>

⁷³ Hammer mfl. s. 446-447

parter dekning gjennom beføyelsene i artikkel 9. Presiseringen kan slik effektivisere partenes mulighet til å oppnå dekning i medhold av bestemmelsen. Ved overdragelse finnes beskyttelse mot å bære andre rettighetshaveres del av forpliktelsene først og fremst i det subsidiære ansvaret, som først kommer til anvendelse der mislighold faktisk er oppstått.

3.1.3 Overdragelse i britisk rett

Det fremgår av UKJOA at der en rettighetshaver ønsker å overdra hele eller deler av sin deltakerandel, må departementet samtykke til overdragelsen.⁷⁴ Videre fremkommer at “[...] *non-assigning Participants [...] shall have consented to such assignment in writing [...]*».⁷⁵

Bestemmelsen oppstiller et vilkår for at rettighetshaver kan overdra hele eller deler av sin andel. De øvrige rettighetshaverne i samarbeidet må gi sitt skriftlige samtykke til overdragelsen. Etter ordlyden kan rettighetshaverne også velge å ikke gi et slikt samtykke. Første spørsmål er om retten til å motsette seg overdragelse tilkommer den enkelte rettighetshaver, eller om kontrakten krever et flertallsvedtak på dette punkt.

En naturlig forståelse av ordlyden i bestemmelsen gir ingen klar løsning på spørsmålet. Ordlyden må her ses i sammenheng med kontraktens begrepsbruk i andre relasjoner. Der det er tale om en individuell rett for den enkelte rettighetshaver, anvender UKJOA formuleringen «any Participant». På denne bakgrunn er det naturlig å forstå ordlyden i bestemmelsen slik at retten til å motsette seg overdragelsen tilkommer gruppen av de øvrige rettighetshavere som ikke er parter i overdragelsesavtalen. Det må derfor legges til grunn at kontrakten krever flertallsvedtak for at partene kan motsette seg overdragelsen.

Videre oppstår spørsmålet om i hvilke tilfeller rettighetshaverne ved flertallsvedtak kan nekte å gi samtykke til overdragelsen. Det følger av art.22.2.2 (ii) at samtykke til overdragelse skal gis, med mindre nektelse kan begrunnes i «[...] *lack of financial responsibility and capacity [...]*» hos den foreslåtte part.

Alminnelig forståelse av ordlyden taler for at de øvrige deltakerne må kunne påvise at kjøper ikke har tilstrekkelig kapasitet til å møte sine økonomiske forpliktelser etter avtalen. Ettersom

---

⁷⁴ UKJOA art.22.2.2 (i)

⁷⁵ UKJOA art.22.2.2 (ii)

hovedregelen er at samtykke til overdragelsen skal gis, må rettighetshaverne for å påberope nektelsesretten kunne påvise klare holdepunkter for at den foreslåtte part ikke er i stand til å møte sine forpliktelser etter avtalen. Rettighetshaverne gis her en mulighet til å utøve kontroll med hvorvidt den foreslåtte parts finansielle styrke og stabilitet står i et rimelig forhold til de forpliktelser som vil følge med den overdratte andel, ved siden av den kontroll som indirekte oppnås gjennom departementets samtykke til overdragelsen.

Videre inneholder kontrakten en sentral bestemmelse for graden av beskyttelse mot senere mislighold av disponeringsforpliktelser i art.25.7.1. Her fremgår at der en part foreslår overdragelse av rettigheter under tillatelsen til en utenforstående aktør, kan de øvrige rettighetshavere kreve at den foreslåtte nye part skal stille sikkerhet for den del av disponeringskostnadene som etter størrelsen på den overdratte andel skal falle på ham. Retten til å kreve sikkerhetsstillelse tilkommer «any Participant». Ordlyden og kontraktens begrepsbruk taler for at den enkelte rettighetshaver på eget initiativ påberope seg retten til å kreve sikkerhetsstillelse av kjøper. Dersom en eller flere av de øvrige benytter seg av retten, blir det et vilkår for at en gyldig overdragelsesavtale skal komme i stand at kjøper stiller slik sikkerhet overfor rettighetshaverne som avtalen aksepterer.⁷⁶

Det må også ses hen til reguleringen av sikkerhetsstillelse ved overdragelse i DSA. Avtalen bestemmer at kjøper skal inngå en avtale om å etablere sikkerhet for sin del av disponeringskostnadene overfor rettighetshaverne i de former avtalen godtar.⁷⁷ Der det er inngått en DSA mellom rettighetshaverne er det således et vilkår for inntreden i samarbeidet at kjøper forplikter seg til å betale inn kontanter til fondet eller stiller sikkerhet for sin andel av disponeringskostnadene.

Reguleringen av overdragelse på britisk sokkel vil kunne beskytte rettighetshaverne mot mislighold ved at kontraktene åpner for å utøve en større grad av kontroll med den part som skal tre inn i samarbeidet enn hva tilfellet er på norsk sokkel. En vurdering av kjøpers finansielle kapasitet til å møte disponeringsforpliktelser foretatt på overdragelsestidspunktet kan imidlertid være forbundet med usikkerhet dersom gjennomføringen av disponeringsvedtaket ikke skal skje i nærmeste fremtid. Kostnadene kan overstige de estimat som er utarbeidet, og den inntrådte parts finansielle situasjon kan endre seg i mellomtiden. UKJOA oppstiller derfor en mulighet for den enkelte rettighetshaver til å kreve at kjøperen

---

⁷⁶ UKJOA art.25.7.1,siste setning

⁷⁷ DSA art.10.2.1 jf. DSA Guidance Notes 2009 pkt.9.3. s 29

stiller sikkerhet overfor dem. Her utfylles reguleringen av DSA, som forplikter kjøper til å stille sikkerhet overfor de øvrige partene dersom han skal tre inn i samarbeidet. Etter DSA vil kjøpers disponeringsforpliktelser kalkuleres på årlig basis, slik at sikkerhetsbeløpet holdes oppdatert gjennom samarbeidet og frem til tidspunktet for gjennomføring av disponeringsvedtaket.

3.2 Uttreden

3.2.1 Samarbeidsavtalens regulering av uttreden

Ved uttreden ønsker ikke en rettighetshaver lenger å ta del i samarbeidet under utvinningstillatelsen, for eksempel på grunn av at feltet modnes og som en konsekvens gradvis blir mindre inntektsbringende. Der rettighetshaveren ikke lenger skal delta i samarbeidet med de rettigheter og plikter som følger av avtalen, oppstår risiko for at han på et senere tidspunkt der disponeringsvedtaket for installasjonen er gjennomført, ikke er i stand til å møte sin del. Problemstillingen i det følgende er hvilke mekanismer som kan beskytte de gjenværende partene i samarbeidet mot risikoen for å måtte dekke den uttredende parts del av disponeringsforpliktelsene.

Samarbeidsavtalen hjemler i art. 24.1 første ledd at en part kan tre ut av avtalen der den obligatoriske arbeidsforpliktelsen fastsatt i konsesjonsvilkårene er oppfylt. Dersom parten har tiltrådt en utbyggingsplan, kan han først tre ut der departementet har fastslått at planen er fullført. Avtalen inneholder en egen regulering av den uttredende parts ansvar for fremtidige disponeringskostnader i art.24.3.

Av art.24.3 fremgår at «[d]e øvrige Parter kan kreve at det stilles tilfredsstillende garanti for en forholdsmessig andel av interessentskapets ansvar for disponering av innretninger som tilhører interessentskapet på tidspunktet for uttreden.»

Bestemmelsen gir de gjenværende partene i samarbeidet adgang til å kreve at den part som trer ut skal stille sikkerhet overfor dem for oppfyllelse av sin del av gruppens disponeringskostnader. Dersom bestemmelsen påberopes blir det etter ordlyden et vilkår for at parten kan tre ut av samarbeidet at han stiller sikkerhet overfor de gjenværende parter.

Ansvaret begrenses til å omfatte kostnader ved disponering av innretninger som tilhører interessentskapet på tidspunktet for uttreden.

Bestemmelsens ordlyd reiser flere spørsmål av betydning for graden av beskyttelse for de gjenværende parter. Den første problemstillingen som oppstår er hvorvidt bestemmelsen hjemler en individuell rett til å kreve sikkerhet for hver enkelt deltaker i samarbeidet, eller om det må treffes en avgjørelse av de gjenværende parter i fellesskap gjennom styringskomiteen.

Ordlyden trekker isolert sett i retning av et krav som den enkelte deltaker i samarbeidet på eget initiativ kan gjøre gjeldende mot den uttredende part. Det kan også ses hen til reguleringen av i hvilke tilfeller avtalen krever avgjørelse av styringskomiteen. I art.1.4 litra a-g fastsettes de saker som skal behandles og avgjøres av komiteen. Etter e) skal komiteen behandle «*[e]nhver annen sak [...]*» den får seg forelagt av en av deltakerne. Av d) følger at komiteen også skal behandle «*[e]nhver annen sak der det går frem av denne avtale.*» Det fremkommer ikke av reguleringen i art.1.4 at det er påkrevet med avgjørelse av styringskomiteen for å kreve sikkerhetsstillelse ved uttreden. Likevel vil styringskomiteen måtte behandle spørsmålet dersom de får forelagt dette av en av de gjenværende deltakerne, ettersom komiteen skal behandle enhver sak den får seg forelagt.

Bestemmelsens formål må være å ivareta Samarbeidsavtalens grunnleggende forutsetning om en forholdsmessig fordeling av kostnader og forpliktelser som rettighetshavergruppen pådrar seg gjennom virksomheten, herunder disponeringskostnader. Dersom den uttredende part ikke møter sin del av forpliktelsene, vil de øvrige deltakerne som en konsekvens av solidaransvaret måtte dekke en forholdsmessig del av det misligholdte beløp. Dette tilsier at den enkelte part i interessentskapet også bør ha mulighet til å kreve at den uttredende part stiller sikkerhet.

Samlet taler bestemmelsens ordlyd sett i sammenheng med art.1.4 og avtalens prinsipp om forholdsmessig fordeling av økonomiske forpliktelser for at hver enkelt deltaker kan kreve at den uttredende part stiller sikkerhet for oppfyllelse av sin del av disponeringskostnadene.

Videre reiser ordlyden spørsmål om det nærmere innholdet i kravet om sikkerhetsstillelse som kan rettes mot den part som trer ut. Denne må etter art.24.3 stille en «tilfredsstillende garanti» for en forholdsmessig andel av disponeringskostnadene. Det sentrale spørsmålet her er det nærmere innholdet i begrepet «tilfredsstillende» garanti.

Etter sin ordlyd kan «tilfredsstillende» sikte til garantiens form, varighet, og kalkulering av sikkerhetsbeløpet. I mangel av konkrete holdepunkter i ordlyden, må det ses hen til hvordan bestemmelsen bør tolkes for å nå sitt formål og til avtalens system for øvrig. Dersom sikkerheten skal være «tilfredsstillende» for å sikre oppfyllelse av den uttredende parts andel av disponeringskostnadene, bør de gjenværende parter i medhold av bestemmelsen kunne stille krav både til garantiens form, utstrekning i tid og til hvordan sikkerhetsbeløpet skal beregnes. Alle de tre momentene må inngå i kravet til sikkerhetsstillelse for å sikre en forholdsmessig fordeling av disponeringskostnadene.

Første spørsmål er hvordan beregningen av sikkerhetsbeløpet skal foretas. Bestemmelsens ordlyd må her ses i sammenheng med avtalens system for fordeling av kostnader mellom partene. Etter avtalens system med forholdsmessig fordeling av utgifter sikter en «forholdsmessig del» til den andel av avslutningskostnadene som tilsvarer størrelsen på partens deltakerandel i utvinningstillatelsen. Det fremgår ikke av ordlyden hvordan beregningen av sikkerhetsbeløpet for andelen skal skje, utover at ansvaret begrenses etter avslutningsoperasjoner for innretninger som tilhører interessentskapet på tidspunktet for uttreden.

Av art.24.3 fremgår at de gjenværende parter kreve sikkerhetsstillelse på det tidspunkt en part varsler at han ønsker å tre ut av samarbeidet. Etter avtalens art.30.1 skal operatøren foreslå for styringskomiteen at det utarbeides en avslutningsplan i samsvar med de frister som følger av petroleumsloven. I praksis vil problemstillingen med en parts uttreden oppstå før departementet har fattet et disponeringsvedtak. På dette tidspunktet vil det foreligge mer eller mindre sikre forventninger om hvilke avslutningsoperasjoner som vil måtte gjennomføres og omfanget av operasjonene. Sikkerheten som kreves i medhold av bestemmelsen kan der det endelige omfanget av disponeringskostnadene er klart, vise seg å ikke dekke hele den del av avslutningsforpliktelsene som skal falle på den uttredende part etter størrelsen på hans økonomiske interesse i samarbeidet.

For at bestemmelsen i art.24.3 skal nå sitt formål om forholdsmessig fordeling av disponeringskostnadene på et senere tidspunkt, taler mye for at det bør innfortolkes at beregningen av sikkerhetsbeløpet skal foretas med en innlagt risikofaktor. Her kan det ses hen til retningslinjer for bruk av finansielle sikkerhetsavtaler for fjerningsforpliktelser utarbeidet av NOROG, herunder to standardavtaler for sikkerhetsstillelse til bruk i forholdet mellom

kjøper og selger i en overdragelsesavtale⁷⁸ Selv om avtalene forutsettes brukt ved overdragelse, kan de gi veiledning for hvordan kalkuleringen av beløpet kan foretas ved sikkerhetsstillelse for fjerningsforpliktelser. Etter Avtale A kan kjøper stille en bankgaranti for nåverdien av de fremtidige anslåtte fjerningskostnader. Bankgarantien skal fornyes årlig basert på en rekalkulert nåverdi av de anslåtte kostnadene.⁷⁹ For at sikkerheten stilt av den uttreddende part skal være «tilfredsstillende» for de gjenværende partene, bør også art. 24.3 følge denne løsningen.

Videre må det ligge et krav til garantiens form i avtalens angivelse av at garantien skal være «tilfredsstillende». Ordlyden gir ingen føringer for valg av form på garantien. Det må antas at volatilitetshensyn vil være sentralt for valget mellom de ulike garantiformene, slik at sikkerheten stilles med et underliggende aktivum som har en tilfredsstillende grad av volatilitet. Utover dette lar det seg vanskelig gjøre å utlede konkrete føringer for hvilken form for sikkerhetsstillelse partene kan kreve i medhold av bestemmelsen.

Retningslinjene utarbeide av NOROG kan også her gi veiledning når det gjelder industriens syn på hva som vil utgjøre en «tilfredsstillende» form på garantien. Avtale A forutsetter at kjøper fremskaffer en bankgaranti som skal dekke nåverdien av de fremtidig anslåtte fjerningskostnader selger kan bli ansvarlig for. Avtale B gir kjøper anledning til å stille en morselskapsgaranti for mulige fremtidige fjerningskostnader, på det vilkår at kjøpers morselskap har tilstrekkelig høy kredittverdighet.⁸⁰

Ordlyden oppstiller ingen begrensninger i forhold til hvilken garantiform som kan kreves i medhold av art.24.3. Det må legges til grunn at parten(e) som vil kreve sikkerhet står fritt i sitt valg av garantiform, slik at formen på garantien kan avgjøres av de parter som krever sikkerhetsstillelse med hjemmel i bestemmelsen. Dersom flere parter vil påberope seg bestemmelsen, kan disse ha ulike meninger om hvilken form på garantien som vil være mest trygghet. Kommer ikke partene til enighet må saken avgjøres ved voldgift etter art.29.1.

Videre må det i ordlyden «tilfredsstillende» ligge et krav til garantiens utstrekning i tid for at bestemmelsen skal nå sitt formål. Startpunktet for sikkerhetsstillelse må etter avtalens system være det tidspunkt parten har inngått en avtale om sikkerhetsstillelse for sin del av

---

⁷⁸ NOROG retningslinjer pkt. 7.2 s.21

⁷⁹ *Ibid.*

⁸⁰ *Ibid.*

disponeringskostnadene i en form de øvrige finner akseptabel og øvrige vilkår for uttreden i samarbeidsavtalen er oppfylt.

For å sikre at den uttredende part bærer sin andel av disponeringsforpliktelsene, må garantien som kreves i medhold av bestemmelsen være effektiv frem til de endelige operasjoner fastsatt i disponeringsvedtaket er fullført og betalingsforpliktelsen oppstått. Samarbeidsavtalen inneholder ingen definisjon av skjæringspunktet for når avslutningsoperasjoner ved gjennomføringen av disponeringen skal anses fullført. Dette må vurderes konkret etter hvilke avslutningsoperasjoner som fastsettes i disponeringsvedtaket.

Ved spørsmålet om garantiens utstrekning i tid kan veiledning finnes i lovregulering av rettighetshavernes erstatningsansvar i avslutningsfasen i petrl. § 5-4. Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse, men tolkningen av denne i juridisk teori kan klarlegge avslutningsfasens utstrekning i tid. Det fremgår av første ledd at den som er forpliktet til å gjennomføre et disponeringsvedtak er ansvarlig for skade eller ulempe som voldes «[...] i forbindelse med disponering av innretningen eller gjennomføring av vedtaket ellers».

I teorien fremholdes at det ved fastleggelsen av erstatningsansvarets utstrekning i tid er grunnlag for en vid fortolkning av bestemmelsen, slik at rettighetshavergruppen kan bli ansvarlig inntil alle tiltak som må utføres for å gjennomføre departementets disponeringsvedtak er oppfylt.⁸¹

Der disponeringsvedtaket innebærer fullstendig fjerning av installasjonen, vil denne siste fasen av arbeidet innebære opphugging, resirkulering og opprydning etter at hele eller deler av innretningen er fraktet til land.⁸² For å sikre oppfyllelse av den uttredende parts proratariske andel, må garantien være gjeldende frem til disse avsluttende operasjonene er fullført. Først på dette tidspunktet vil det totale omfanget av avslutningskostnadene være på det rene.

Ved at den enkelte rettighetshaver i samarbeidet gis en selvstendig rett til å kreve sikkerhetsstillelse på tidspunktet for uttreden, oppnår rettighetshaverne beskyttelse mot den uttrådte parts senere mislighold. Det reguleres imidlertid ikke hvordan situasjonen skal løses dersom den sikkerhet som er stilt ved uttreden på et senere tidspunkt skulle falle bort, for eksempel som følge av insolvens hos garantisten. Avtalen inneholder heller ingen regulering

---

⁸¹ Hammer m. fl. s 465

⁸² *Ibid.*

av fordelingen av disponeringskostnader der de gjenværende rettighetshaverne ikke har benyttet seg av retten til å kreve sikkerhetsstillelse. Her oppstår spørsmålet om de gjenværende parter kan påberope seg morselskapsgaranti eller eventuell annen sikkerhet som er stilt av parten som er trådt ut etter petrl. § 10-7. Spørsmålet behandles nærmere under pkt.3.3.2.

3.2.2 Uttreden i britisk rett

En rettighetshaver har etter UKJOA rett til å tre ut av samarbeidet på nærmere vilkår.⁸³ Den uttredende part skal overdra sin ideelle andel til de gjenværende i samarbeidet, og hans andel fordeles på de gjenværende beregnet etter størrelsen på deres deltakerandel.⁸⁴ Der de gjenværende rettighetshavere ikke ønsker å overta sin proratariske del av partens økonomiske forpliktelser, gir standarden to alternative løsninger for å sikre at den uttredende part møter sin del av fremtidige disponeringsforpliktelser.⁸⁵ Her må partene ved kontraktsinngåelsen avgjøre hvilken løsning som skal være en del av avtalen.⁸⁶ Dersom begge alternativene inntas, bestemmer kontrakten i art.23.3 (vii) at parten skal velge mellom alternativene «*[...] at its option [...]*». Etter bestemmelsens ordlyd er parten forpliktet til å møte sin del av disponeringsforpliktelsene gjennom en av fremgangsmåtene som avtalen aksepterer, men står fritt i sitt valg mellom de to alternativene.

Alternativ a) fastsetter at parten på tidspunktet for uttreden skal betale et beløp til hver av de gjenværende rettighetshavere. Beløpet skal tilsvare partens del av disponeringsforpliktelsene, fratrukket estimert utrangeringsverdi. Der det ikke foreligger noen godkjent avslutningsplan og budsjett skal et kostnadsestimat utarbeides av styringskomiteen. Ved beregningen skal det tas hensyn til overskuelige endringer i gjeldende regelverk som kan medføre mer omfattende disponeringsforpliktelser for gruppen. Sett hen til regelverkets omfang og stadige utvikling, vil imidlertid en beregning på tidspunktet for uttreden likevel medføre usikkerhet om det beløp parten betaler kommer til å dekke hele delen av disponeringsforpliktelsene som faller på ham. Dersom denne fremgangsmåten velges, anses parten for å ha «gjort opp» sin del av

---

⁸³ UKJOA art.23.2 jf. art.23.3

⁸⁴ UKJOA art. 23.3 (i)

⁸⁵ UKJOA art. 23.3 (vii) litra a og b

⁸⁶ DSA Guidance Notes 2009 s.30

disponeringsforpliktelsene etter UKJOA.⁸⁷ Det er likevel ikke gitt at parten blir fri fra sine forpliktelser under DSA, slik det vil fremgå nedenfor.

Etter art.23.3 (vii) litra b kan parten som trer ut også velge å stille sikkerhet for sin del av de estimerte disponeringskostnader på tidspunktet for uttreden. Sikkerheten skal stilles i form av en morselskapsgaranti eller LOC, eventuelt i slik form som foreslås av parten selv og som aksepteres av de gjenværende rettighetshaverne. Avtalens regulering må her utfylles av bestemmelsene i DSA. Der en part trer ut før sikkerhetsstillelse eller innbetaling av kontanter til gruppens fond har startet, kommer de alminnelige bestemmelsene i partenes JOA til anvendelse.⁸⁸ Skjer uttreden etter dette tidspunktet reguleres forholdet av DSA.

Her bestemmer DSA at parten ved uttreden skal “[...] remain liable for the provision of funds to be held in trust in accordance with this agreement as if it remained a Licensee [...]”.⁸⁹

Etter en alminnelig forståelse av ordlyden fortsetter rettighetshaver å være ansvarlig for å foreta innbetaling i kontanter eller fornye sikkerheten for sin del av disponeringsforpliktelsene på årlig basis også etter sin uttreden, på lik linje med de gjenværende rettighetshavere etter sin uttreden av samarbeidet. Partens del av forpliktelsene skal beregnes på grunnlag av størrelsen på hans interesseandel ved uttreden, og han skal deretter stille sikkerhet for denne delen av det årlige estimatet utarbeidet av operatøren. I denne henseende skal aktøren ha tilsvarende plikter som de nåværende rettighetshavere under DSA, for å sikre at det på tidspunktet for gjennomføring av disponeringsvedtak finnes tilstrekkelige midler i gruppens fond. Her gir standarden hensynet til å sikre en forholdsmessig fordeling av disponeringsforpliktelsene innad i rettighetshavergruppen gjennomslag overfor den uttrådte parts interesse i å kunne fri seg fra sine økonomiske forpliktelser der han ikke lenger skal ta del i samarbeidet.

De gjenværende parters vern mot å måtte bære deler av den uttrådte aktørens andel av gruppens disponeringsforpliktelser vil bero på hvilken løsning som velges i partenes JOA. Ved at aktøren fortsetter å være ansvarlig for sin del av disponeringsforpliktelsene etter DSA, oppnår de gjenværende partene i samarbeidet større trygghet for at aktøren på tidspunktet der kostnadene er oppstått vil ha stilt tilstrekkelige midler til rådighet under DSA til å dekke sin del, dersom han ikke kan møte denne gjennom direkte betaling.

---

⁸⁷ UKJOA art.23.3 (vii) litra, a siste setning

⁸⁸ DSA art. 10.4

⁸⁹ DSA art. 10.4

3.3 Mislighold

3.3.1 Samarbeidsavtalens regulering av mislighold

Under dette punktet skal det undersøkes hvilke regler som finnes i norsk rett for de tilfeller der en opprinnelig part i samarbeidet ikke møter sin proratariske del av disponeringskostnadene. Her vil disponeringsvedtaket være gjennomført, og rettighetshavernes betalingsforpliktelse oppstått.

Kostnader oppstått ved gjennomføring av disponeringsvedtak må i mangel av særskilt regulering vurderes etter de alminnelige regler om partenes tilskuddsplikt i Samarbeidsavtalen art. 8.1. Hver deltaker plikter å skyte inn tilstrekkelig beløp for å dekke sin del av forpliktelser oppstått som følge av interessentskapets virksomhet. Der en rettighetshaver ikke oppfyller sin innskuddsplikt etter utstedt cash call, fremgår av art. 9.1. første setning at de ikke-misligholdende parter skal forskuttere beløpet som er innkalt etter størrelsen på sine deltakerandeler. Av annen setning følger at partene kan dekke det forskutterte beløp ved å overta den misligholdende andel av produsert petroleum. Her er rettighetshaverne avhengige av at det finnes andre produserende installasjoner i feltet for å oppnå dekning.

Der en parts mislighold varer i mer enn tre måneder følger av art.9.3 (1) at de øvrige partene kan kreve at partens andel overdras til dem og andelens verdi fordeles etter størrelsen på deres deltakerandeler. For at overtakelse av andelen skal kunne gi partene dekning må det finnes tilstrekkelig med verdier i utvinningstillatelsen på det tidspunktet mislighold av disponeringsforpliktelsene er oppstått. Der det ikke lenger foregår produksjon av petroleum og heller ikke finnes restverdier i tillatelsen som kan gi dekningsmulighet gjennom overtakelse av andel, står de ikke-misligholdende parter uten flere dekningsmuligheter etter Samarbeidsavtalen.

Avtalens misligholdsbeføyelser er tilpasset situasjonen i et fortsatt produserende felt. Dermed gis ingen mulighet for dekning i felt der produksjonen er opphørt og det ikke finnes verdier i tillatelsen. I slike tilfeller vil partenes betalingsevne bero på selskapets finansielle styrke på det tidspunkt innskuddsplikten oppstår. Solidaransvaret vil her kunne medføre at en eller flere rettighetshavere må bære andre deltakers disponeringskostnader, uten å få dekning for de beløp de har måttet forskuttere gjennom Samarbeidsavtalen.

I forlengelsen av dette oppstår spørsmålet om rettighetshaverne i den situasjon at avtalens misligholdsbeføyelser ikke gir dekning for beløp de har måttet forskuttere, kan trekke på garanti stilt for oppfyllelse av økonomiske forpliktelser i medhold av petroleumsloven.

3.3.2 Petroleumslovens regel om sikkerhetsstillelse

I norsk rett finnes hjemmel for at departementet kan kreve sikkerhetsstillelse for oppfyllelse av rettighetshavernes økonomiske forpliktelser i petr. § 10-7. Her fremkommer at departementet ved meddelelse av en tillatelse og på et senere tidspunkt kan bestemme at en rettighetshaver skal stille slik sikkerhet som departementet godkjenner «[...] for oppfyllelse av de forpliktelser rettighetshaver har pådratt seg, samt for mulig ansvar i forbindelse med petroleumsvirksomheten».

Etter alminnelig forståelse gis departementet kompetanse til å bestemme at en rettighetshaver som tildeles rettigheter i en tillatelse skal stille sikkerhet for oppfyllelse av økonomiske forpliktelser som oppstår som en konsekvens av petroleumsvirksomheten. Formen på sikkerheten skal godkjennes av departementet. Det fremgår ikke av ordlyden hvordan størrelsen på sikkerhetsbeløpet skal fastsettes. I forarbeidene uttales at sikkerhetsbeløpet må fastsettes konkret under hensyn til virksomhetens omfang, andre solidarisk ansvarlige innen gruppen av deltagere, og hvilken risiko virksomheten må antas å medføre.⁹⁰

I praksis vil departementet ved meddelelse av en tillatelse til petroleumsvirksomhet kreve sikkerhetsstillelse i form av en morselskapsgaranti, som skal dekke all virksomhet under samtlige utvinningstillatelser av vedkommende datterselskap på norsk kontinentalsokkel.⁹¹ Adgangen for departementet til å kreve sikkerhetsstillelse på et senere tidspunkt vil ifølge forarbeidene særlig være aktuelt i forbindelse med sikring av fremtidige utgifter til fjerning av innretninger utover eller i tillegg til den sikkerhet som er stilt i form av en morselskapsgaranti i forbindelse med meddelelse av tillatelsen.⁹²

På denne bakgrunn oppstår spørsmålet om morselskapsgarantien og eventuell annen sikkerhet stilt av en aktør for oppfyllelse av økonomiske forpliktelser kun gjelder i forholdet mellom

---

⁹⁰ NOU 1979:43 s. 90

⁹¹ Hammer mfl. s. 767

⁹² NOU 1979: 43 s. 90

staten og rettighetshaveren, eller om denne også kan påberopes av de øvrige partene i samarbeidsavtalen der dekning for de beløp som er forskuttert som følge av mislighold ikke oppnås ved å anvende avtalens alminnelige misligholdsbeføyelser.

Bestemmelsens ordlyd er generelt utformet, og gir ikke nærmere veiledning for løsningen. I forarbeidene til bestemmelsen om sikkerhetsstillelse i den tidligere petroleumslov av 1985 uttales at «*[s]ikkerhetsstillelsen kan omfatte både ansvar overfor staten som pådras i henhold til tillatelsen og lovgivningen og ansvar overfor tredjemann.*»⁹³ I samme avsnitt fremheves at bakgrunnen for innføringen av bestemmelsen særlig var det forhold at oljeselskaper som etablerte seg på norsk sokkel ofte var datterselskaper av store utenlandske selskaper. Her vil morselskapets formue ikke være tilgjengelig for dekning av datterselskapets forpliktelser dersom dette er et aksjeselskap. Det uttales at kravet om sikkerhetsstillelse skal bidra til at rettighetshaverens økonomiske bæreevne står i et rimelig forhold til omfanget av petroleumsvirksomheten og ansvaret denne kan medføre.⁹⁴ Uttalelsene taler for at lovgivers primære siktemål med bestemmelsen har vært å sikre at de aktører som får tildelt en utvinningstillatelse kan oppfylle sine økonomiske forpliktelser overfor staten.

Videre følger det av uttalelsen at det kan trekkes på garantien ved «ansvar overfor tredjemann». Med «tredjemann» må formuleringen antas å sikte til det erstatningsansvar rettighetshaverne på lovfestet eller ulovfestet grunnlag kan pådra seg gjennom aktiviteter som volder skade eller ulempe på omgivelsene. Erstatningsansvaret overfor tredjemann gjelder i forholdet mellom rettighetshavergruppen og utenforstående i forhold til petroleumsvirksomheten.⁹⁵ Forståelsen av uttalelsen underbygges av uttalelser i nyere forarbeider til loven av 1985, der det fremheves at morselskapsgarantien skal dekke forurensningsansvar oppstått som en følge av virksomheten.⁹⁶

Morselskapsgarantien avgis på basis av et standardformular utformet av OED.⁹⁷ Det kan derfor ses hen til om standardformularet kan gi bidrag til avklaring av spørsmålet. Her fremkommer at morselskapsgarantien skal gjelde for forpliktelser selskapet «*[...] har påtatt seg eller måtte påta seg overfor Den norske stat, norsk kommune eller annen norsk offentlig*

---

⁹³ NOU 1979: 43 s. 90

⁹⁴ NOU 1979: 43 s. 90

⁹⁵ Ot.Prp.nr.43 (1995-96) s. 52

⁹⁶ Ot.Prp.nr.72 (1982-1983) s. 87-88

⁹⁷ Opplysninger fra Mette Gravdal Agerup

institusjon».⁹⁸ Formuleringen gjør det klart at garantien gjelder for aktørens forpliktelser overfor offentlige institusjoner.

Videre fremgår av standardformularet at garantien også skal omfatte «*Ethvert erstatningsansvar «[...] overfor Den norske stat, norsk kommune eller annen norsk offentlig institusjon, eller overfor private personer, derunder selskaper, stiftelser og andre sammenslutninger*».⁹⁹ En naturlig forståelse av ”erstatningsansvar” taler for at garantien vil omfatte erstatningskrav rettighetshaveren pådrar seg overfor utenforstående, slik at eventuelle krav som måtte oppstå innad i rettighetshavergruppen faller utenfor garantiens anvendelsesområde. Formuleringen i morselskapsgarantien støtter dermed opp under forståelsen av uttalelsene i forarbeidene.

På bakgrunn av lovens forarbeider og standardformularet for morselskapsgarantien må det legges til grunn at økonomisk ansvar innad i rettighetshavergruppen faller utenfor bestemmelsens tiltenkte anvendelsesområde. Etter opplysninger fra departementet om anvendelsen av bestemmelsen i praksis, er det etter gjeldende rett utelukket at en rettighetshaver kan trekke på garanti som er stilt overfor departementet etter lovens § 10-7.¹⁰⁰ Dersom en part i samarbeidet finner det nødvendig at en av deltakerne stiller sikkerhet overfor de øvrige, må parten dermed selv be om dette. I mangel av regulering av sikkerhetsstillelse i forholdet mellom partene i Samarbeidsavtalen, må rettighetshaveren her stå fritt til å avslå en slik forespørsel.

Etter dette er det ikke adgang for de øvrige rettighetshaverne til å trekke på sikkerhet stilt i medhold av petr. §10-7 Det finnes heller ikke hjemmel i Samarbeidsavtalen eller petroleumsloven for ytterligere reaksjoner dersom partene ikke får dekket den forskutterte del av avslutningskostnadene gjennom samarbeidsavtalens alminnelige misligholdsbeføyelser. I norsk rett er det således i denne situasjonen rettighetshaverne eksponeres for størst risiko for å måtte bære andre deltakeres del av disponeringskostnadene.

3.3.3 Mislighold i britisk rett

---

⁹⁸Standardformularet pkt.1 litra a

⁹⁹Standardformularet pkt.1 litra b

¹⁰⁰Opplysninger fra Mette Gravdahl Agerup

På britisk sokkel reguleres partenes innskuddsplikt i UKJOA. På samme måte som etter Samarbeidsavtalens system innkaller operatøren midler fra de øvrige deltakere gjennom cash calls for å dekke gruppens økonomiske forpliktelser.¹⁰¹ Sikkerhetsstillelse for disponeringskostnader vil i tillegg være særskilt regulert i en DSA. Reaksjoner ved mislighold kan være fastsatt både i JOA og DSA. Her er det av særlig interesse å undersøke systemet for reaksjoner i DSA ved en parts mislighold.

Misligholdsbeføyelsene i DSA kan for oversiktens skyld deles inn i to hovedgrupper: tilfellene der en part ikke oppfyller plikter etter DSA på et tidspunkt før disponeringskostnadene er pådratt, for eksempel at parten ikke innbetaler sitt årlige estimerte beløp av disponeringsforpliktelsene eller fornyer sikkerheten, og situasjonen der kostnadene er oppstått og en rettighetshaver ikke møter operatørens varsel om oppstått tilskuddsplikt.

Etter DSA kan parten velge om han ønsker å møte sin betalingsforpliktelse gjennom direkte betaling til operatøren, eller ved utbetaling av fondet dersom parten har kontanter til rådighet på tidspunktet for betaling.¹⁰² Der en part ikke betaler sin innskuddsplikt i samsvar med de tillatte betalingsmåter innen fastsatt betalingsfrist, bestemmer kontrakten at betalingsforpliktelsen skal innfris ved hjelp av at operatøren henter ut midler av gruppens fond i kontanter eller sikkerhet stilt av den misligholdende part.¹⁰³

Etter innføringen av DRD nyanseres reguleringen i DSA 2013 etter om det er tale om en DSA der disponeringsforpliktelsene er beregnet på før eller etter skatt-basis. Ved før-skatt beregning vil det i tillegg til utbetaling av fondet kreves direkte betaling til operatøren, ettersom midlene stilt til rådighet i slike tilfeller ikke gjenspeiler de fulle kostnader forbundet med avslutningsoperasjonene.¹⁰⁴ I en etter skatt-DSA vil derimot operatøren kunne ta ut den fullstendige verdien av det beløp som er innkalt av fondet.

For det tilfellet at midler stilt til rådighet under partens avtale om sikkerhetsstillelse ikke er tilstrekkelig til å dekke det utestående beløp, fremgår at det skal trekkes på eventuell annen alternativ sikkerhet stilt av den misligholdende part.¹⁰⁵ Der det fremdeles ikke finnes tilstrekkelige midler til å dekke beløpet skal de øvrige rettighetshavere dekke en del av det

---

¹⁰¹ UKJOA Accounting Procedure art.4.7 jf.4.1

¹⁰² DSA art 9.1.1 jf. art.9.1.2

¹⁰³ DSA art. 9.2.2. og 9.3.5

¹⁰⁴ DSA Guidance Notes 2013 pkt.10.1 s.18

¹⁰⁵ DSA art.9.2.2 jf. art. 9.3.5

utestående beløp beregnet etter størrelsen på deres deltakerandel.¹⁰⁶ Den misligholdende part skal i slike tilfeller skylde de øvrige et beløp tilsvarende det disse har måttet betale som følge av misligholdet.¹⁰⁷

Den misligholdende part må dekke ethvert beløp de øvrige har måttet betale som overstiger midlene stilt i gruppens felles fond.¹⁰⁸ Etter innføringen av DRD vil beløpet den misligholdende part må betale til de øvrige som kompensasjon for utlegg begrenses av at de vil kunne motta utbetaling av en DRD-garanti for det beløp som overstiger sikkerheten som er stilt i rettighetshavergruppens fond, slik at kravet på kompensasjon begrenses til partenes nettotap som følge av misligholdet.¹⁰⁹

Gjennomgangen av løsningen i britisk DSA viser at det vil være av vesentlig betydning for rettighetshavernes vern mot mislighold at det finnes hjemmel for sikkerhetsstillelse i forholdet mellom partene. Etter Samarbeidsavtalens art.9 er første reaksjon ved en parts mislighold av disponeringsforpliktelser at de øvrige rettighetshavere må forskuttere et beløp for å dekke det utestående beløpet. Om partene kan oppnå dekning for det forskutterte vil avhenge av om det finnes restverdier i feltet der samarbeidet foregår, slik at det ikke er gitt at misligholdsbeføyelser i Samarbeidsavtalen vil gi dekning. Der rettighetshaverne har inngått en DSA, skal en betalingsforpliktelse møtes ved hjelp av sikkerhet eller midler i kontanter som den misligholdende part har vært forpliktet til å skaffe til veie etter DSA. Først der disse midlene ikke strekker til må de øvrige forskuttere en del av det misligholdte beløp. Der det ikke finnes hjemmel for sikkerhetsstillelse i partenes avtale, blir rettighetshaverne avhengige av at det finnes andre effektive dekningsmuligheter i lov eller avtale.

3.3.4 Et særspørsmål ved tvangsutløsning av misligholdende part

Som vist under gjennomgangen av Samarbeidsavtalens misligholdsbeføyelser bestemmer art.9.3 (1) at der en parts mislighold varer i mer enn tre måneder, kan de øvrige parter kreve at den misligholdende part overdrar sin deltakerandel til dem. Reaksjonen vil kunne gi dekning i et produserende felt som fortsatt har verdi. Av art.9.3 (3) fremgår at partene som overtar

---

¹⁰⁶ DSA art. 9.2.2 b) og art. 9.3.5 b)

¹⁰⁷ DSA art. 8.3.2 a)

¹⁰⁸ DSA Guidance Notes 2013 pkt. 9.7 s. 18

¹⁰⁹ DSA Guidance Notes 2013 pkt. 9.7 s. 18

andelen ved tvangsutløsning skal betale et avtalt vederlag for denne, likevel slik at vederlaget ikke skal overstige

«[...] bokført verdi av Partens andel av investeringene i forbindelse med virksomheten på konsesjonsområdet med fradrag for ubetalt tilskudd, eventuelle panteheftelser og kostnadene ved overdragelse.» Videre fremkommer av annen setning at «[s]om bokført verdi regnes her differansen mellom Brutto bokført verdi på tidspunktet for overdragelsen og de samlede bedriftsøkonomiske avskrivninger i samsvar med god regnskapsskikk frem til dette tidspunktet».

Der en part misligholder sin betalingsplikt før disponeringsforpliktelsene er oppstått og de øvrige rettighetshavere deretter benytter seg av retten til å overta hans andel, oppstår spørsmålet om det ved beregningen av vederlaget for andelen skal tas hensyn til den misligholdende partens del av fremtidige disponeringskostnader. Dersom kostnadene ikke skal tas hensyn til i den bokførte verdien av investeringene, vil partene måtte dekke den misligholdende parts del av fremtidige disponeringsforpliktelser gjennom betaling av vederlaget. Det vil derfor være av stor betydning å avklare hvordan beregningen skal foretas. Denne skal etter ordlyden i art.9.3 (3) foretas i samsvar med «god regnskapsskikk». Spørsmålet er derfor om det etter «god regnskapsskikk» skal tas hensyn til den misligholdende partens del av disponeringsforpliktelser ved beregningen av vederlaget for andelen.

Samarbeidsavtalen inneholder ingen føringer for det nærmere innholdet i begrepet. Det følger av lov 17 juli 1998 nr.58 om årsregnskap m.v (regnskapsloven) §4-6 at «[u]tarbeidelse av årsregnskap skal foretas i samsvar med god regnskapsskikk». Lovens ordlyd henviser her til prinsippene fastsatt i Norsk Regnskapsstandard (NRS). Av NRS 13 om usikre forpliktelser og betingede eiendeler fremkommer i art.7.5.2 tre alternative bokføringsmetoder for sammenstilling av disponeringskostnader med inntekt.¹¹⁰ Metodene må ses i sammenheng med prinsippene om sammenstilling og føring av balanse som kommer til uttrykk i regnskapsloven.

Ved valg av metode 1 fremkommer disponeringskostnadene som en forpliktelse i regnskapet etter regnskapsloven § 6-2 litra d om føring av balanse, men vil ikke tas med i bokførte

---

¹¹⁰ Norsk Regnskapsstiftelse: Norsk Regnskapsstandard 13 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler, s.13. Tilgjengelig på: http://www.regnskapsstiftelsen.no/arch/_img/9637272.pdf

investeringskostnader. Etter alternativ 2 sammenholdt med sammenstillingsprinsippet i regnskapsloven § 4-1 vil derimot disponeringskostnadene være hensyntatt i bokført verdi av investeringskostnadene. Også ved bruk av metode 3 vil disponeringskostnadene være hensyntatt i den bokførte verdien. Metode 2 og 3 vil imidlertid gi forskjellige bokførte verdier på ethvert tidspunkt i løpet av investeringens levetid.

Alternativene gir ulike løsninger på spørsmålet om det skal tas hensyn til disponeringskostnadene ved beregningen av vederlaget. Etter NRS 13 regnes alle alternativene i samsvar med god regnskapsskikk. Samarbeidsavtalens ordlyd i art.9.3 (3) legger heller ingen begrensninger på valget av bokføringsmetode, slik at det må legges til grunn som et utgangspunkt at alle metodene vil være i samsvar med «god regnskapsskikk» i avtalens forstand.

Valg av bokføringsmetode vil være avgjørende for om rettighetshaverne gjennom betaling av vederlaget må dekke den misligholdende parts del av fremtidige disponeringsforpliktelser. I forlengelsen av dette oppstår spørsmålet om hvordan det skal avgjøres hvilket av alternativene som skal legges til grunn ved beregningen av vederlagets størrelse. Avtalen gir ingen holdepunkter for løsningen her. Alternativ 2 og 3 vil imidlertid være i tråd med Samarbeidsavtalens grunnleggende forutsetning om forholdsmessig fordeling av interessentskapets utgifter mellom rettighetshaverne. Hensynet til at tvangsutløsning som misligholdsbeføyelse skal ivareta rettighetshavernes behov for dekning taler også klart i retning av at alternativ 2 eller 3 bør velges ved beregningen av vederlagets størrelse, slik at vederlaget står i forhold til den del av disponeringskostnadene som hefter ved andelen. Skulle det oppstå uenighet mellom partene om valg av bokføringsmetode etter art. 9.3 (3) må tvisten avgjøres ved voldgift etter art.29.1.

På britisk sokkel gir UKJOA de ikke-misligholdende rettighetshavere en mulighet til å kreve tvangsutløsning ved vedvarende mislighold. Rettighetshavere har som i norsk rett mulighet til å overta en del av den misligholdende parts andel etter størrelsen på sine deltakerandeler.¹¹¹ Det fremgår at partene har en rett til å overta « [...] *its proportionate share of the interest of the Defaulting Participant in the Licence and in and under this Agreement* [...]».¹¹²

---

¹¹¹ UKJOA art. 16.3.3 (i)

¹¹² UKJOA art.16.3.3 (i)

Av art. 16.3.4 følger så at overtakelse av andelen skjer «[...] *free of any charges and encumbrances* [...]». Ordlyden gjør det klart at den misligholdende part ikke kan kreve at de øvrige betaler et vederlag for å overta rettigheten etter UKJOA. På dette området det likevel spores en utvikling i AIPN Model JOA, en internasjonal kontraktstandard som også kan anvendes ved inngåelse av JOA på britisk sokkel. Her foreslås inntatt en løsning der de øvrige parter betaler et forholdsmessig beløp som vederlag for andelen, fratrukket en rabatt for økt risiko i misligholdsperioden.¹¹³

3.4 Sammenfatning

Gjennomgangen av typetilfellene viser at risikoen for mislighold av disponeringsforpliktelser søkes redusert gjennom til dels ulike virkemidler i norsk og britisk rett. Samarbeidsavtalen inneholder ingen begrensninger i en parts adgang til å overdra sin andel etter at gruppens obligatoriske arbeidsforpliktelse er oppfylt. Departementets kontroll med finansielle minstekrav etter petrl.§ 10-12 kan likevel avbøte noe på risikoen for at kjøperen senere misligholder sin del av disponeringsforpliktelsene. Det subsidiære ansvaret som kan gjøres gjeldende mot overdrageren inntreffer først der mislighold av kjøpers betalingsforpliktelse faktisk er oppstått. På britisk sokkel er det et vilkår ved overdragelse etter UKJOA og DSA at den part som trer inn stiller slik sikkerhet overfor de øvrige partene for sin del av forpliktelsene som avtalene aksepterer. Reaksjonen ved kjøpers mislighold vil være at hans del av kostnadene søkes dekket ved hjelp av sikkerheten som er stilt overfor de øvrige partene.

Samarbeidsavtalen gir de gjenværende parter en mulighet til å kreve at en part som trer ut av samarbeidet stiller sikkerhet for at sin del av disponeringsforpliktelsene blir oppfylt. Britisk DSA forutsetter at parten også etter sin uttreden er forpliktet til å fortsette innbetaling av sikkerhet på årlig basis frem til avslutningsoperasjonene er fullført, dersom uttreden skjer der sikkerhetsstillelse eller innbetaling til fondet har startet. På denne måten unngår rettighetshaverne å bære risikoen for at sikkerheten senere viser seg utilstrekkelig der de endelige avslutningsoperasjonene fastsatt i disponeringsvedtaket er fullført. En slik plikt kan

---

¹¹³ Catherine Gallagher: “*Default provisions in JOAS: What are the consequences when a party cannot meet their cash calls?*”, s. 3. Artikkelen er tilgjengelig på:
http://www.dundee.ac.uk/cepmlp/gateway/files.php?file=cepmlp_car14_21_827207978.pdf

imidlertid bli ansett som inngripende, og partene står her som ellers fritt til å velge en annen løsning inntatt i sin DSA.

Ved mislighold av disponeringskostnader av en opprinnelig part i samarbeidet må partene etter Samarbeidsavtalen art.9.1 forskuttere beløp for å dekke den misligholdte betalingsforpliktelse. De må deretter søke dekning ved hjelp av samarbeidsavtalens alminnelige misligholdsbeføyelser. Etter DSA skal kostnadene primært søkes dekket av midler stilt til rådighet under avtalen om sikkerhetsstillelse av den misligholdende part. Dermed vil ikke første steg være at de øvrige partene må forskuttere beløp for å dekke gruppens samlede forpliktelser, for deretter å være avhengig av bestemmelser som kan gi partene dekning for de forskuttede beløp. Avtalen fastsetter også at den misligholdende part skal skyldes øvrige parter de forskuttede beløp. Sistnevnte bestemmelser vil imidlertid ikke komme partene til hjelp i tilfelle insolvens hos deltakeren, slik at sikkerhetsstillelse vil være det klart mest effektive virkemiddelet for å beskytte dem mot mislighold.

På britisk sakkel samordnes reguleringen av disponeringsforpliktelser i kontrakter mellom aktørene som kan bli ansvarlige for gjennomføringen av disponeringsvedtaket. Bestemmelser om sikkerhetsstillelse ved overdragelse og uttreden finnes også i UKJOA, dersom rettighetshaverne ikke skulle bli enige om å inngå en DSA. Ettersom DSA i utgangspunktet er uavhengig av partenes JOA, påvirkes ikke risikonivået for partene på samme måte som i norsk rett av endringer gjennom rettighetshaveres uttreden og overdragelse. Plikten til å bidra til gruppens fond for disponeringsforpliktelser gjelder der en part er trådt inn gjennom kjøp av andel, trådt ut av samarbeidet etter JOA, og der parten har deltatt i samarbeidet siden tildeling av utvinningstillatelse.

4 Avsluttende betraktninger

I Samarbeidsavtalen finnes ingen hjemmel for at rettighetshavere må stille sikkerhet for sin andel av disponeringsforpliktelser overfor de øvrige parter. Dette står i motsetning til de britiske standardkontraktene, som gir aktørene mulighet til å innta bestemmelser om sikkerhetsstillelse for oppfyllelse av sin del av disponeringskostnader som gjelder innad i rettighetshavergruppen. I utgangspunktet gir sikkerhetsstillelse hver enkelt rettighetshaver vern mot å måtte bære andre deltakeres del av kostnadene.

Til tross for at situasjonene som kan medføre risiko forutsettes regulert gjennom sikkerhetsstillelse for disponeringsforpliktelser, svekkes beskyttelsesgraden noe av at partene ikke er rettslig forpliktet til å inngå en DSA etter britisk rett. Rettighetshaverne har riktignok et sterkt incentiv til å inngå en slik avtale, på grunn av disponeringskostnadenes potensielle omfang og interessen i å sikre at de øvrige rettighetshavere har tilstrekkelige midler til å dekke sin del av kostnadene. Det kan likevel forekomme at en part ikke ønsker å inngå en DSA, på grunn av kostnadene forbundet med garantiordningen. Dermed er det ikke gitt at en aktør med mindre finansiell styrke, der de øvrige parterers behov for sikkerhetsstillelse er størst, ønsker å inngå en slik avtale med de øvrige deltakere i samarbeidet. I praksis er det ikke uvanlig at partene kun inngår en JOA, og at bestemmelsene om sikkerhetsstillelse for disponeringskostnader i denne ikke etterleves.¹¹⁴

I norsk rett er situasjonene som kan medføre risiko for rettighetshaverne delvis regulert i petroleumsloven § 5-3 (3) og Samarbeidsavtalens art. 24.3 og art.9. Gjennomgangen illustrerer at det finnes et regeltomt område i de tilfeller der en opprinnelig part misligholder sin del av disponeringsforpliktelsene og avtalens misligholdsbeføyelser i art.9 ikke gir dekning for det forskutterte beløp. På denne bakgrunn oppstår spørsmålet om mulige årsaker til den manglende reguleringen av sikkerhetsstillelse i forholdet mellom rettighetshaverne i norsk rett.

En årsak må antas å ligge i de hensyn som er tillagt vekt ved utformingen av reglene om rettighetshavernes disponeringsforpliktelser. Utgangspunktet i både norsk og britisk rett er at rettighetshaverne er solidarisk ansvarlige for disponeringskostnadene overfor staten.

---

¹¹⁴ Aldersey-Williams s. 74

Solidaransvaret bygger på den oppfatning at det økonomiske ansvaret for gjennomføring av et disponeringsvedtak ligger hos aktørgruppen. Det fremgår av forarbeidene til petrl. § 5-3 at OLF (nå NOROG) i en høringsuttalelse anførte at man burde fravike regelen om solidaransvar når det gjaldt avslutningsforpliktelsene slik at rettighetshaverne bare ville hefte for sin proratariske andel, og at et eventuelt restansvar burde dekkes av staten. Departementet på sin side fant at det ikke var «[...] grunnlag for en slik overføring av ansvar fra rettighetshavgruppen til staten».¹¹⁵

På norsk sokkel har lovgiver funnet det nødvendig å innføre en regel om subsidiært ansvar for selger ved overdragelse. De hensyn som begrunnet denne innføringen gjør seg imidlertid gjeldende også i de øvrige typetilfellene som kan skape risiko for rettighetshaverne, gjennom myndighetenes konsesjonspolitikkk kombinert med solidaransvaret. Ved tildeling av en utvinningstillatelse vil en rettighetshavergruppe gjerne settes sammen av både større, veletablerte selskaper og mindre spesialiserte aktører.¹¹⁶ Risikoen for at en rettighetshaver ikke er i stand til å møte sin del er dermed også til stede utenfor overdragelsestilfellene. Lovreguleringen av det subsidiære ansvaret kan sies å bære preg av en prioritering av hensynet til forutberegnelighet for partene i en overdragelsesavtale, for slik å legge til rette for at nye aktører kan etablere seg gjennom kjøp av andeler i eksisterende utvinningstillatelser.

På britisk sokkel har utvikling av regelverket foregått gjennom et samspill av lovendringer, utvikling av nye kontraktstandarder og innføring av DRD-systemet. Tradisjonelt har det vært ansett som et bærende hensyn bak reguleringen av disponeringsforpliktelser å unngå at skattebetalerne ender opp med å betale for avslutningsoperasjoner på grunn av manglende finansiell styrke hos rettighetshaverne.¹¹⁷ Denne oppfatningen begrunner for eksempel den omfattende lovreguleringen av potensielt ansvarlige aktører for disponeringsvedtak. Gjennom innføringen av DRD søker myndighetene nå å legge til rette for større forutberegnelighet ved beregningen av de endelige avslutningskostnader gruppen kommer til å måtte bære, og dermed for størrelsen på hver enkelt parts andel av disponeringskostnadene. Slik kan det identifiseres en utvikling i retning prioritering av forutberegnelighet for aktørene.

Aktørenes interesse i å begrense sitt økonomiske ansvar til sin proratariske andel forutsettes regulert i kontrakter om sikkerhetsstillelse for forpliktelsene mellom partene. Ved at

---

¹¹⁵ Ot.Prp.Nr.48 (2008-2009) s. 5

¹¹⁶ Opplysninger fra Tore Ulleberg, ConocoPhillips

¹¹⁷ Gordon mfl. s. 309

attraktiv for nye aktører. Slik må det også tas hensyn til bredere samfunnshensyn i reguleringen av ansvaret innad i rettighetshavergruppen.

Rettighetshaverne på sin side vil ikke nødvendigvis ha sammenfallende synspunkter når det gjelder spørsmålet om behovet for sikkerhetsstillelse innad i gruppen. For større, finansielt solide selskaper som løper en større risiko for å måtte dekke andre rettighetshaveres disponeringsforpliktelser kan dette være ønskelig, samtidig som disse ikke vil påvirkes av kostnadene ved garantistillelse på samme måte som mindre aktører. Sett fra rettighetshavernes perspektiv vil en regulering av sikkerhetsstillelse innad i rettighetshavergruppen således måtte finne en balanse mellom mindre selskapers interesse i å holde kostnadene til garantiordninger nede, og hensynet til å sikre at rettighetshaverne bærer sin proratariske andel av avslutningsforpliktelsene i tråd med samarbeidsavtalens system med forholdsmessig fordeling av utgifter. Det gjenstår derfor å se om den økende risikoen for mislighold vil fremtvinge en regulering av sikkerhetsstillelse i forholdet mellom rettighetshaverne, eller om hensynet til å maksimere utnyttelsen av ressursene på norsk sokkel også i fremtiden vil bli tillagt avgjørende vekt i reguleringen av rettighetshavernes disponeringsforpliktelser.

5 Litteraturliste

Litteratur

Fafinsky, Stefan/Finch, Emily, *Legal skills* (Oxford 2007) ISBN 978-0-19-920390-1

Gordon, Greg, John Paterson og Emre Üşenmez (red.), *Oil and Gas Law – Current Practice and Emerging Trends* (Dundee 2011) ISBN 978-1-84586-101-8

Haaskjold, Erlend, *Kontraktsforpliktelser* (Oslo 2013) ISBN 978-82-02-39432-5

Hammer, Ulf mfl., *Petroleumsloven* (Oslo 2009) ISBN 978-82-15-01577-4

Hammerson, Marc (red.), *Oil and Gas Decommissioning. Law, Policy and Comparative Practice*. (London 2013) ISBN 978-1-905783-78-6

Kruger, Kai, *Norsk kontraktsrett* (Bergen 1989) ISBN 82-419-0011-2

Lewison, Sir Kim, *The interpretation of contracts* (London 2007) ISBN 9781847033550.

Roberts, Peter, 2012: *Joint Operating Agreements* (London 2012) ISBN 978-1-905783-88-5

Norske lover og forskrifter

Lov 29.november 1996 om petroleumsvirksomhet

Forskrift 27.juni 1997 nr.653 *Forskrift til lov om petroleumsvirksomhet*

Forarbeider

NOU1979:43 *Petroleumslov med forskrifter*

Ot.prp.nr.72 (1982-83) *Lov om petroleumsvirksomhet*

Ot.prp.nr.43(1995-96) *Om lov om petroleumsvirksomhet*

Ot.prp.nr.48 (2008-09) *Om lov om endringer i lov 29.november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet*

Artikler

Kaasen, Knut: "*Samarbeid i olje – en spesiell selskapsrett.*" *Selskap, kontrakt, konkurs og rettskilder: Festskrift til Mads Henry Andenæs* s. 152-170

Kaasen, Knut: "*The obligation to pay upon cash calls – A test of cooperation under Joint Operating Agreements*", SIMPLY 2010 s 289-324 - (MARIUS-2010-400-289), Nordisk institutt for sjørett

Rapporter m.v.

Det Norske Veritas: "*Mottak og opphogging av utrangerte offshoreinstallasjoner*", Publisert 10.04.2001. Tilgjengelig på følgende internettadresse:

<http://www.norskoljeoggass.no/Global/2013%20Dokumenter/Publikasjoner/Mottak%20oppbygg%20verkstedstudie-Rev02%20DNV.pdf>

Miljødirektoratet: "*Decommissioning of offshore installations*", Publisert 09.02.2011.

Tilgjengelig på: <http://www.miljodirektoratet.no/old/klif/publikasjoner/2761/ta2761.pdf>

Norsk Olje og Gass: "*Anbefalte retningslinjer for finansiell sikkerhetsavtale for fjerningsforpliktelser – bruk av modellklausuler*", Publisert 23.08.10. Tilgjengelig på:

<http://www.norskoljeoggass.no/Global/Retningslinjer/Juridisk/128%20-%20Retningslinjer%20for%20finansiell%20sikkerhetsavtale%20for%20fjerningsforpliktelser.pdf>

Oljedirektoratet: "*Petroleumsressursene på norsk kontinentalsokkel*", Publisert 12.06.2013.

Tilgjengelig på: <http://www.npd.no/Global/Norsk/3-Publikasjoner/Ressursrapporter/Ressursrapport2013/ressursrapp2013.pdf>

Wood, Sir Ian: "UKCS Maximising recovery review: Final report", Publisert 24.02.2014.

Tilgjengelig på:

www.woodreview.co.uk/documents/UKCS%20Maximising%20Recovery%20Review%20FINAL%2072pp%20locked.pdf

Samarbeidsavtalen

«Avtale om petroleumsvirksomhet» med vedlegg. Tilgjengelig på:

<http://www.regjeringen.no/upload/OED/Vedlegg/Konsesjonsverk/k-verk-vedlegg-1-2.pdf>

Regnskapsstandarder

Norsk Regnskapsstiftelse: Norsk Regnskapsstandard 13 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler. Tilgjengelig på:

http://www.regnskapsstiftelsen.no/arch/_img/9637272.pdf

Standardformular morselskapsgaranti

Olje –og energidepartementet: standardformular for morselskapsgaranti. Se vedlegg 6.1.

Uttalelser og beslutninger

Høringsnotat: *Endringer i petroleumsforskriften – subsidiært ansvar for disponeringsforpliktelser*. Tilgjengelig på:

<http://www.regjeringen.no/upload/OED/pdf%20filer/Hoeringsnotat51211.pdf>

Britisk lovgivning

The Energy Act 2008 c.32

Tilgjengelig på: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/32>

The Petroleum Act 1998 Act.No.96/1998

Tilgjengelig på: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/17>

Retningslinjer til lovgivning

Department of Energy and Climate Change: *Guidance Notes on Decommissioning of Offshore Oil and Gas Installations and Pipelines under the Petroleum Act 1998*, 6.version, 2011.

Tilgjengelig på: https://www.og.decc.gov.uk/regulation/guidance/decomm_guide_v6.pdf

Kontraktstandarder og retningslinjer

Oil & Gas UK: Standard JOA, 2009

Oil & Gas UK: Decommissioning Security Agreement, 2013

Oil & Gas UK: *Decommissioning Security Agreement Guidance Notes*, (London/Aberdeen 2009)

Oil & Gas UK: *Guidance Notes on revised Oil & Gas UK Template Decommissioning Security Agreement*, (London/Aberdeen 2013)

Internasjonale kilder

OSPAR The Convention for the protection of the marine Environment of the North-East Atlantic. Relevante bestemmelser tilgjengelig på følgende internettside:

http://www.ospar.org/html_documents/ospar/html/ospar_convention_e_updated_text_2007_a_nex_iii.pdf

OSPAR Decision 98/3 on the Disposal of Disused Offshore Installations. Tilgjengelig på:
<http://cil.nus.edu.sg/1998/1998-ospar-decision-983-on-the-disposal-of-disused-offshore-installations/>

Artikler hentet fra internett

Gallagher, Catherine: *“Default provisions in JOAS: What are the consequences when a party cannot meet their cash calls?”*, University of Dundee. Kilde sist sjekket 21.05.2014.

Artikkelen er tilgjengelig på:

http://www.dundee.ac.uk/cepmlp/gateway/files.php?file=cepmlp_car14_21_827207978.pdf

Oljedirektoratet: *“Utrangert utstyr fraktes til land”*. Kilde sist sjekket 24.05.14. Artikkelen er tilgjengelig på: <http://www.npd.no/no/Tema/Avslutning-og-disponering/Temaartikler/Utrangert-utstyr-fraktes-til-land/>

Andre kilder

Agerup, Mette Gravdahl, Olje- og energidepartementet

Ulleberg, Tore, ConocoPhillips

6 Vedlegg

6.1 Standardformular morselskapsgaranti

6.2 Oil & Gas UK standard Joint Operating Agreement

6.3 Oil & Gas UK Decommissioning Security Agreement (PRT og Non-PRT Version)

6.4 Oil & Gas UK Decommissioning Security Agreement Guidance Notes 2009

6.5 Guidance Notes on revised Oil & Gas UK Template Decommissioning Security Agreement 2013

